

**Informe
Horta-Guinardó 2016**

www.elpanoramic.org

Un projecte promogut per:

Amb el suport de:

Autors/es: Fidel González, Josep Mañé i Hungria Panadero.

Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia

Maig 2017

Contingut

1. Presentació.....	5
2. El Panoràmic	7
3. Resum executiu	10
4. Les organitzacions d'Horta-Guinardó	11
4.1 Tipus d'organització	13
4.2 Àmbit territorial d'actuació	15
4.3 Àmbit sectorial d'actuació	17
4.4 Articulació.....	19
4.5 Instruments i eines associatives	21
4.6 El suport de Torre Jussana	22
5. Les persones	24
6.1 Persones sòcies.....	24
6.2 L'assemblea i la junta directiva	27
6.3 Persones voluntàries.....	28
6.4 Persones col·laboradores	30
6.5 Persones actives.....	31
6.6 Persones remunerades.....	32
6.7 La participació de dones i homes.....	35
6. Espais i equipaments	37
7. Els recursos econòmics.....	42
7.1 Volum d'ingressos i resultats econòmics	42
7.2 Fonts de finançament.....	43
7.3 Banca ètica	49
8. Reptes de futur	51

9. Annexos.....	57
9.1 Fitxa tècnica.....	57
9.2 Entitats impulsores.....	58
9.3 Fonts consultades.....	59

1. Presentació

El sector associatiu és un dels motors de Catalunya. Les associacions són escoles de democràcia i de ciutadania activa, agents generadors de cohesió social i espais de lluita per la transformació social i pel benestar de la ciutadania. Per tot plegat, són un motor que cal cuidar, mantenir en un bon estat i fomentar que sigui capaç de créixer i millorar.

La diversitat de les entitats és una de les principals forteses del sector però per treure'n el màxim profit cal gestionar-la correctament. Per això, des de les pròpies associacions s'ha generat l'impuls necessari per aconseguir dades reals i exhaustives. El resultat d'aquest impuls és **El Panoràmic**, considerat una "selfie" panoràmica del teixit no lucratiu, és a dir, feta per les pròpies entitats.

Amb aquesta publicació es presenta i fa públic l'informe de resultats de la tercera edició del Panoràmic. Una feina col·laborativa entre entitats i administracions, a partir de les dades proporcionades per més de 2.000 associacions del país. Cal posar de manifest l'esforç de les entitats impulsores: l'Observatori del Tercer Sector, la Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia, la Fundació Pere Tarrés i la Fundació Bancària La Caixa que, conjuntament amb el lideratge de Consell d'Associacions de Barcelona i el suport de l'Ajuntament de Barcelona i la Direcció general d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, entre d'altres administracions, han consolidat el Panoràmic com una eina al servei del sector.

El Panoràmic permet analitzar i consolidar dades sobre l'evolució del teixit associatiu a nivell català i barceloní. Una informació molt valuosa, pel fet que permet veure amb claredat quins són els punts forts, els punts febles i els reptes de futur del sector. Conèixer aquesta realitat serà útil, també, per millorar les actuacions de suport al teixit associatiu que es realitzen des de diferents agents, a més d'oferir una recerca potent sobre el sector al món acadèmic, mitjans de comunicació i societat en general.

Aquesta nova edició del Panoràmic s'edita, un any més, en el marc de la segona època dels Dossiers Barcelona Associacions, una col·lecció de Torre Jussana pensada per publicar estudis, informes i reflexions sobre el sector associatiu. Com en l'anterior edició és en format electrònic. Paral·lelament, a www.elpanoramic.org

està disponible l'aplicatiu que permet consultar les dades amb més detall per tal de garantir que la màxima utilitat d'aquestes.

Esperem, doncs, que El Panoràmic sigui una eina efectiva per ajudar a les entitats a continuar creixent i que aquest esforç es concreti en noves i millors eines per al seu desenvolupament. Per què la millora de les associacions és clau per seguir millorant els diferents territoris i sectors i, en conseqüència, la ciutat i el conjunt del país.

Seguirem donant-vos suport a la bona feina que feu des de les associacions!

Fernando Pindado

Comissionat de Participació de l'Ajuntament de Barcelona

Bernat Valls

Director General d'Acció Cívica i Comunitària del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

Montserrat Morera

Presidenta del Consell d'Associacions de Barcelona

2. El Panoràmic

El Panoràmic és una recerca impulsada pel Consell d'Associacions de Barcelona –CAB- i fruit de les reflexions recollides en el 2n Congrés de les Associacions de Barcelona. Aquesta iniciativa que neix del mateix món no lucratiu aporta informació sobre l'abast del teixit associatiu i posa de manifest la seva força, disposant de dades sobre la seva situació i evolució.

Després de tres edicions, el Panoràmic es consolida com una eina per a la millora i l'enfortiment del món associatiu a través de la seva visió transversal i les sèries de dades que es van generant, les quals permeten establir reptes i elements de millora alhora que comencen a dibuixar tendències.

La presència del Panoràmic en el món associatiu català cada vegada és més estesa. Any rere any el coneixen més organitzacions, augmenta la participació i es posa de manifest el seu valor d'aportació, com és la visibilitat d'un sector sovint invisible i la millora de les entitats a partir de les dades de conjunt. Un reflex de l'espai que ocupa el Panoràmic en el món no lucratiu es pot trobar en el fet que prop del 40% dels qüestionaris per a la recollida d'informació han estat realitzats personalment per les presidències de les entitats.

La primera edició del Panoràmic, l'any 2014, es va realitzar a la ciutat de Barcelona i va comptar amb prop de 800 respostes. Des del 2015 s'ha dut a terme l'extensió del Panoràmic a tota Catalunya. En l'edició 2016 el resultat ha estat una participació de 2.200 entitats no lucratives a tota Catalunya de les quals 1.200 es troben ubicades a la ciutat de Barcelona, xifra que contribueix a definir el mapa del món no lucratiu català, el qual continuarà completant-se en les properes edicions.

Coneixement

La generació de dades contribueix a identificar temes de millora i posar llum sobre les percepcions. El coneixement ajuda a fer-se més forts.

Visibilitat

Les xifres de dimensió i la informació sobre les activitats que es realitzen donen visibilitat davant la societat a un sector del qual sovint no hi ha dades.

Reconeixement

La informació objectiva contribueix al reconeixement social de la feina que es realitza i els valors que es promouen en el camí cap a la transformació social.

Incidència política

A partir de preguntes sobre el posicionament del sector es contribueix a la millora de les accions d'incidència política.

Dimensió

Les entitats formen part de la vida del país però cal contextualitzar-les per tal de saber quin lloc ocupen a la societat.

El Panoràmic treballa des del valor de sector tot innovant el procés de recerca. Els elements metodològics d'innovació que caracteritzen el Panoràmic són:

Col·laboració

Les entitats impulsores uneixen representativitat, experiència i capacitat d'execució. En el Panoràmic no hi ha una empresa consultora que fa un encàrrec.

Participació

Hi ha grups de treball per definir necessitats, el qüestionari s'elabora de forma participativa i es treballa en transparència.

Proximitat

El treball de camp s'estructura des d'entitats de l'entorn que es responsabilitzen d'aconseguir les respostes a la seva zona.

Open data

Les dades es comparteixen amb centres d'investigació, entitats de segon nivell, universitats, administracions, etc. perquè facin noves explotacions i reflexions.

Eficiència

Al segle XXI la tecnologia ha canviat la manera de fer investigació social i hem incorporat novetats com els qüestionaris electrònics i un aplicatiu personalitzat. Cada euro és aprofitat al màxim i a més millora l'optimització a cada edició anual.

Adequació

Les organitzacions de la societat civil són diverses en molts aspectes: activitat, forma d'organitzar-se, comunitat, destinataris, etc. El qüestionari compta amb més de 80 itineraris de resposta diferents.

Transversalitat

Des dels seus inicis el Panoràmic ha tingut un plantejament transversal amb la participació d'organitzacions de tots els àmbits, la qual cosa facilita la comparabilitat i el coneixement agregat.

3. Resum executiu

- ✓ Horta-Guinardó concentra un quantitat estimada de 385 associacions, una per a cada 434 habitants.
- ✓ El 24% de les organitzacions del districte desenvolupa la seva activitat en l'àmbit de la formació i l'educació.
- ✓ El 87% de les organitzacions del districte són associacions de base. I el 60% s'articulen formant part d'una plataforma de segon nivell. El districte acull el 6% de les organitzacions de 2n nivell o superior de la ciutat.
- ✓ El 71% de les organitzacions fan gran part de la seva activitat a la ciutat de Barcelona.
- ✓ El 39% de les associacions compta amb d'entre 3 i 30 associats/des, i un 21% d'organitzacions compta amb més de 250 socis/es.
- ✓ Les dones representen el 55% de les persones associades a les organitzacions del districte. Una proporció que és del 49% entre les persones participants de l'assemblea, del 56% dels membres de les juntes directives, i del 50% de les presidències de les entitats del districte.
- ✓ El 75% de les entitats d'Horta-Guinardó compten amb persones voluntàries. El més habitual és que comptin amb 10 o menys persones voluntàries -35%-
- ✓ El 58% de les entitats del districte compten amb persones remunerades.
- ✓ El 40% de les entitats d'Horta-Guinardó tenen la seu en un espai públic que els hi ha estat cedit, el 22% en un espai llogat, i el 14% a un domicili particular d'una persona membre de l'entitat. El 43% de les associacions de base desitgen modificar el tipus de titularitat de la seva seu.
- ✓ El 54% d'organitzacions va tenir uns ingressos iguals o inferiors a 15.000€ l'any 2015. Els recursos propis representa la principal font de finançament -54%- seguida del finançament públic -32%-.
- ✓ Els tres reptes prioritaris de l'associacionisme segons les organitzacions d'Horta-Guinardó són: l'ampliació i implicació de la base social, consolidar el finançament i incrementar el reconeixement social i de les administracions.

4. Les organitzacions d'Horta-Guinardó

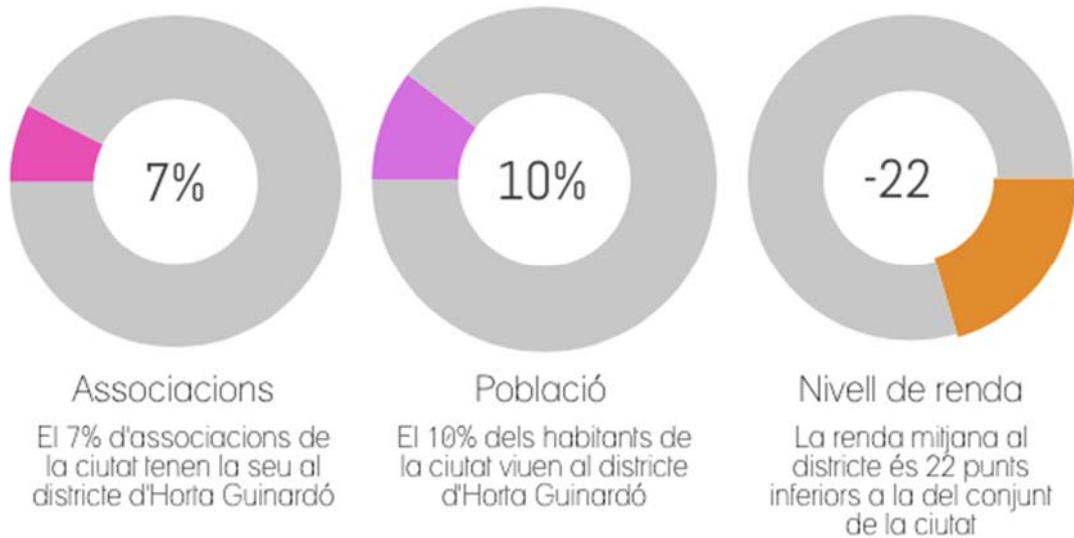
El districte d'Horta-Guinardó està situat a l'extrem nord-est de la ciutat, sent limítrof a l'oest amb Sarrià-Sant Gervasi i Gràcia, el sud amb l'Eixample i Sant Martí, a l'est amb Sant Andreu i Nou Barris i al nord amb la Serra de Collserola –municipis de Sant Cugat i Cerdanyola del Vallès. Horta-Guinardó està format per onze barris: el Baix Guinardó, Can Baró, el Carmel, la Clota, la Font d'en Fargues, el Guinardó, Horta, Montbau, Sant Genís dels Agudells, la Teixonera i la Vall d'Hebron.

L'actual districte d'Horta-Guinardó està format per territoris que pertanyien a tres municipis del camp de Barcelona, i que amb l'expansió de la ciutat varen ser annexionats per aquesta: Sant Martí de Provençals, Sant Andreu de Palomar i Horta. Després de la Guerra de Successió (1701-1715) el municipi d'Horta passà a dependre de Sant Genís dels Agudells.

Tradicionalment els territoris de l'actual districte estaven formats per nuclis de masos dedicats a l'agricultura, al segle XVIII però, amb l'augment de la població i el creixement de la ciutat de Barcelona, s'impulsaren sectors econòmics com la construcció, el de les bugaderes i la pelleteria. Avui dia, Horta-Guinardó és un districte eminentment residencial, on l'activitat econòmica gira al voltant del petit comerç i els serveis al consumidor.

Horta-Guinardó compta amb un teixit associatiu amb una llarga trajectòria en àmbits com la cultura, l'esport, l'acció social, etc. que conviuen amb organitzacions de creació més recent, posant de manifest el dinamisme de l'associacionisme al districte. Tot i això, actualment Horta-Guinardó és el tercer districte amb menys entitats de la ciutat. Compta, a més, amb la ràtio d'associacions per habitant més elevada de la ciutat, amb 1 associació per cada 418 habitants. S'estima que hi ha un total de 400 associacions, que representen el 7% del conjunt d'associacions de la ciutat. El districte agrupa el 10% dels habitants de Barcelona, sent el quart districte amb més població.

Infografia 1 Associacionisme a Horta-Guinardó

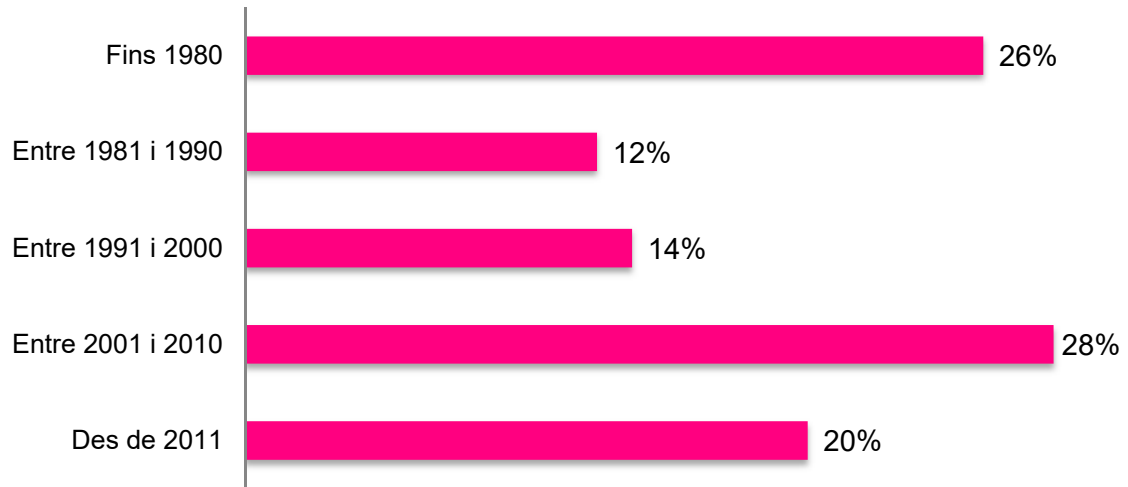

El 48% de les entitats consultades d'Horta-Guinardó es van constituir a partir de l'any 2000 -48%-, un 28% entre el 2001 i el 2010 i un 20% a partir del 2011. Cal mencionar també que un 26% de les organitzacions foren creades abans dels anys 80, fet que posa de manifest la llarga trajectòria associativa del districte.

Aquestes dades són similars a les que trobem en el conjunt de la ciutat, si bé en aquest cas la proporció d'entitats constituïdes des del 2011 és lleugerament menor -15%-, i les creades al llarg dels anys 90 conformen el 21%, mentre que al districte aquesta xifra es redueix fins al 14%.

L'edat mitjana de les entitats d'Horta-Guinardó és de 26,1 anys, similar a la del conjunt de la ciutat -25,3 anys-.

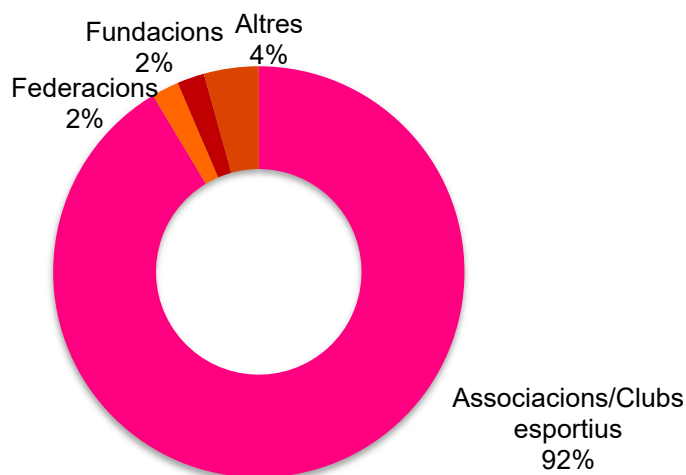
Gràfic 1 Any de constitució de les entitats d'Horta-Guinardó

4.1 Tipus d'organització

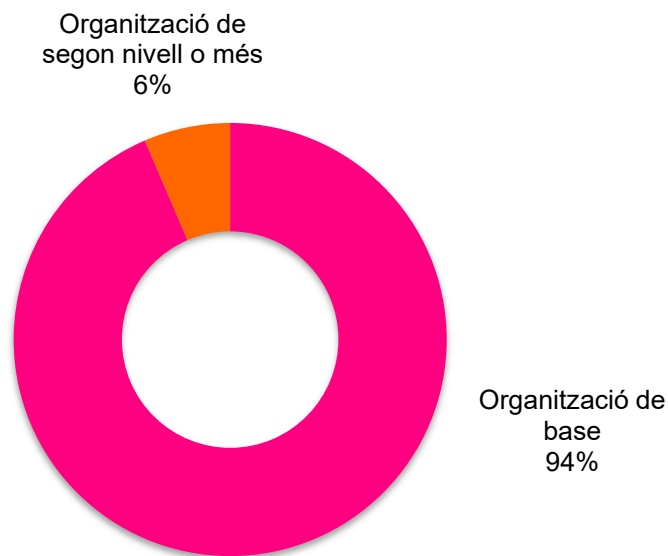
La majoria de les entitats analitzades per aquest informe té forma jurídica d'associació, federació o club esportiu -94%-, el 2% són fundacions i el 4% estan classificades com a "altres" (cooperatives sense ànim de lucre, entitats sense forma jurídica i d'altres formes organitzatives). Cal tenir en compte que les associacions són l'objecte d'estudi principal d'aquesta recerca i per tant, poden estar sobre representades respecte a la distribució real del districte pel que fa a fundacions, associacions i altres formes jurídiques.

Gràfic 2 Forma jurídica de les organitzacions d'Horta-Guinardó analitzades

La gran majoria de les entitats d'Horta Guinardó són organitzacions de base -94%-, mentre que el 6% restant són entitats de segon nivell o més. Si es fa la comparativa amb el conjunt de Barcelona, s'observa que en aquest cas les organitzacions de segon nivell o més representen una proporció més elevada -11%-. El fet que Horta-Guinardó es trobi relativament allunyat del centre de la ciutat pot ser un element que expliqui aquesta proporció relativament baixa d'entitats de segon nivell, doncs algunes d'aquestes organitzacions, que actuen en el conjunt de la ciutat o a nivell nacional, prefereixin situar la seva seu als barris centrals de Barcelona.

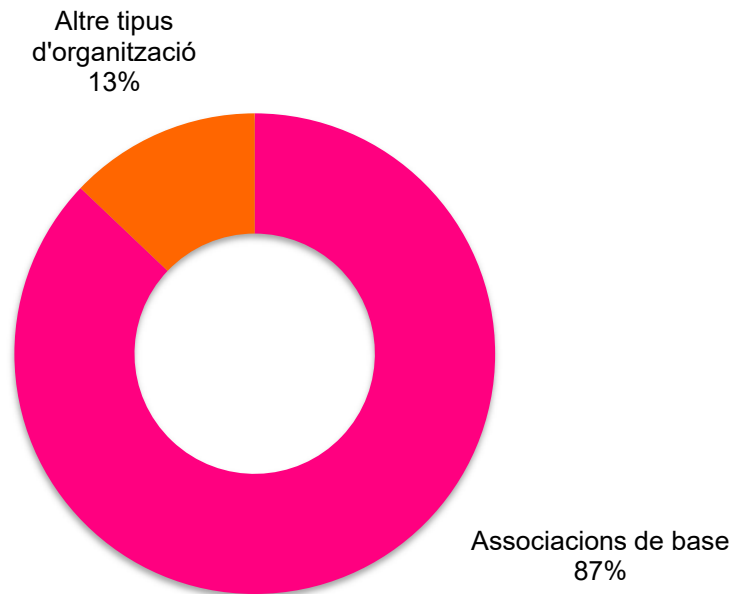
Gràfic 3 Nivell de l'organització

Entre la gran varietat de formes organitzatives, en aquest informe s'ha volgut distingir aquelles que es poden correspondre a les entitats de base associativa. Així, s'ha aïllat les que es consideren associacions de base, aquelles organitzacions de base que tenen forma jurídica d'associació o club esportiu, diferenciant-les de la resta.

El 87% de les organitzacions del districte participants del Panoràmic es corresponen a associacions de base, una proporció nou punts percentuals per sobre del conjunt de la ciutat -78%-. Trobem doncs, un predomini de les associacions de base, que pot explicar-se, en la línia de l'argument que ja hem plantejat, a la situació perifèrica del districte.

Gràfic 4 Tipus de l'organització

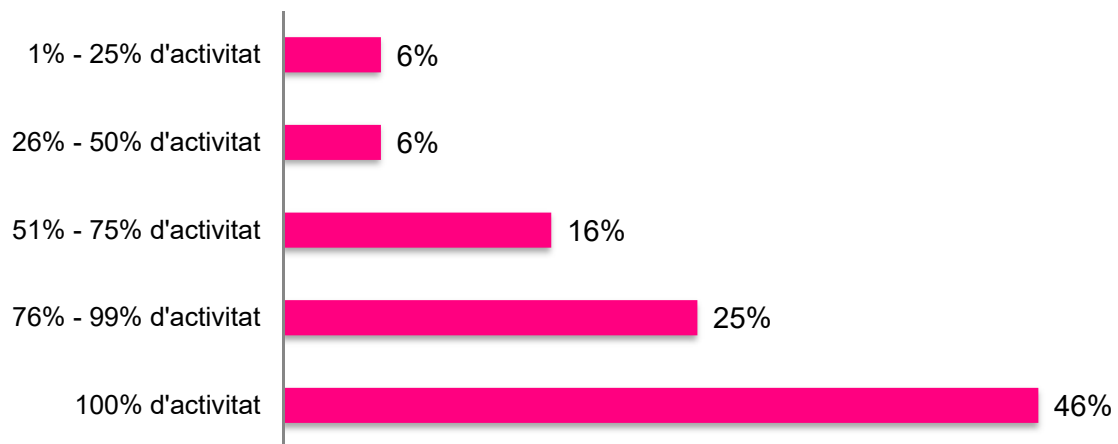

4.2 Àmbit territorial d'actuació

La majoria de les entitats del districte concentren la major part de la seva activitat a la pròpia ciutat –un 71% de les entitats realitzen més del 75% de la seva activitat a la ciutat- una xifra que augmenta lleugerament si es fa referència a les associacions de base -76%- . Al conjunt de la ciutat de Barcelona, el 67% de les organitzacions fan el 76% o més de la seva activitat a la ciutat, una proporció que s'incrementa fins al 70% en el cas de les associacions de base i que agrupa al 60% de la resta d'organitzacions - 64% a les organitzacions de segon nivell i 36% en el cas del tercer nivell o superior- .

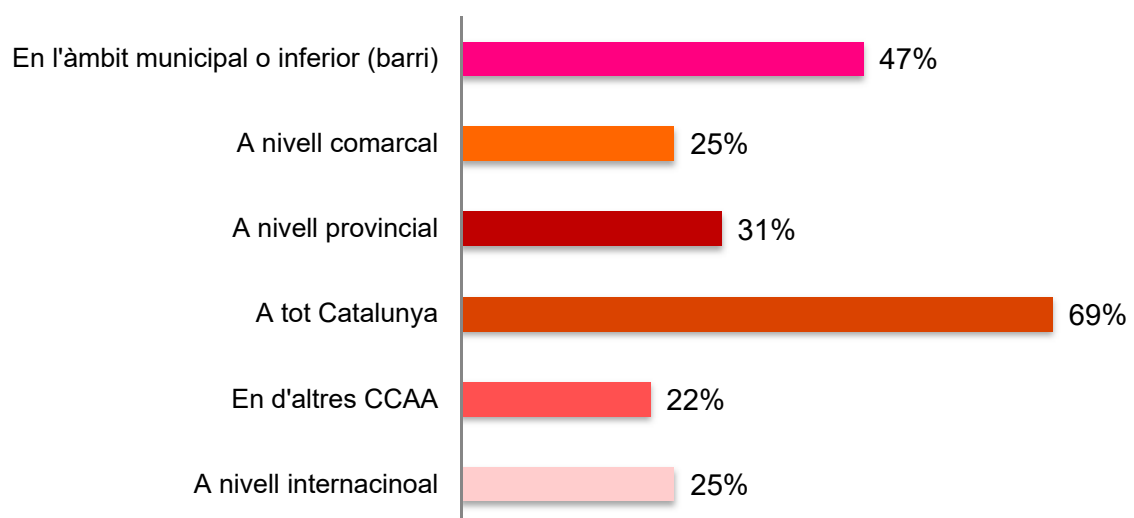
Per altra banda, al districte d'Horta-Guinardó, un 12% de les entitats realitzen menys del 50% de la seva activitat a la ciutat, una xifra que és notablement més elevada en el cas del conjunt de la ciutat -20%- .

Gràfic 5 Percentatge d'activitat a la ciutat de Barcelona

Entre les entitats que realitzen una part de l'activitat fora de Barcelona, el més destacat és que el 69% actua a tot Catalunya, en consonància amb les dades de Barcelona -70%- . Per altra banda, un 47% assenyala que treballa en l'àmbit municipal o inferior, mentre un 31% afirma realitzar la seva activitat a nivell provincial. Per norma general, aquestes xifres són molt similars a les que trobem al conjunt de la ciutat.

Gràfic 6 Àmbit territorial d'actuació de les entitats (pregunta multi-resposta). Només per a entitats <100% d'activitat a Barcelona.

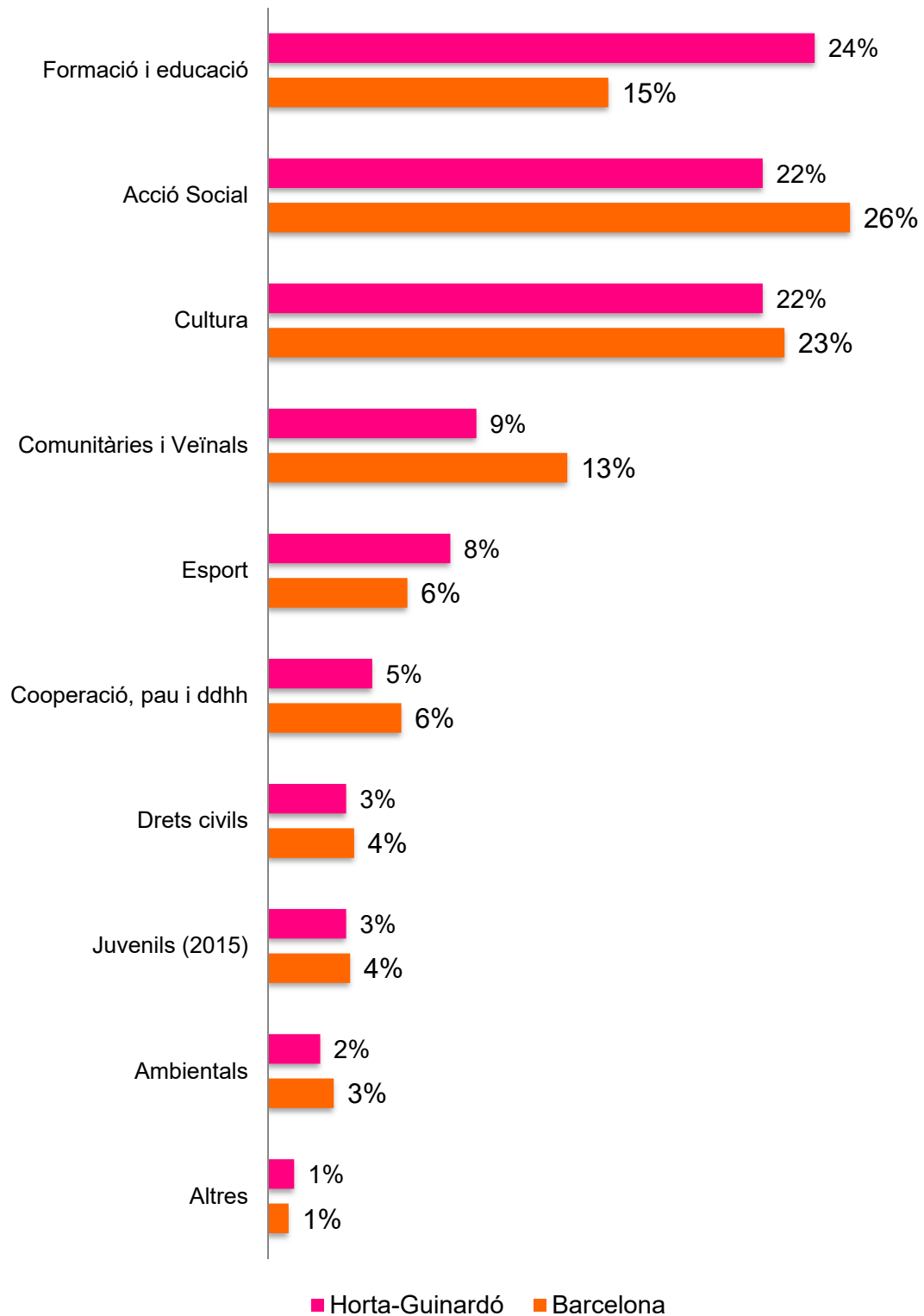
4.3 Àmbit sectorial d'actuació

En relació a l'àmbit sectorial d'actuació principal de les entitats, predomina el de formació i educació -24%- seguit del d'acció social -22%-. Les organitzacions culturals representen el 22% i les comunitàries i veïnals el 9%. Tal i com mostra el següent gràfic, la distribució sectorial de les entitats del districte és similar a la que es dona al conjunt de la ciutat, si bé en aquest cas les entitats d'acció social són les que representen una proporció més elevada -26%-, seguides per les culturals -23%-.

Les associacions de base i la resta d'entitats presenten unes proporcions similars, si bé en la resta d'organitzacions es pot apreciar una major concentració d'aquestes en tres àmbits: formació i educació, acció social i cultura.

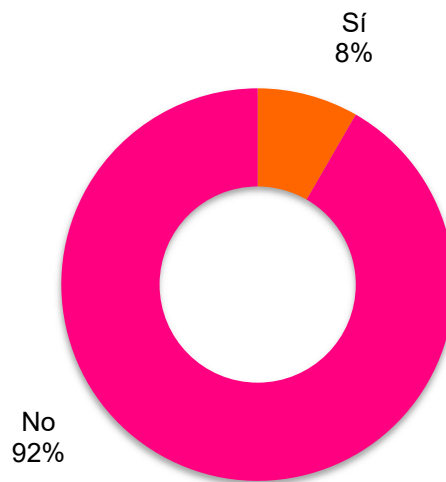
S'ha de matisar que per a la construcció d'aquest mapa d'àmbits s'ha hagut de destriar el que es considera l'àmbit prioritari en cada cas, tot i que aquest no necessàriament és l'únic. A tall d'exemple, una AMPA s'ha ubicat en l'àmbit de formació i educació encara que aquesta desenvolupi activitats esportives en l'escola. Un altre exemple es troba en una entitat que s'adreça a un col·lectiu en situació de risc i les activitats que desenvolupa per millorar la seva qualitat de vida són culturals. En aquest cas, l'entitat s'ha ubicat en l'àmbit de l'acció social. Aquest exercici d'identificació posa de manifest la transversalitat del món no lucratiu.

Gràfic 7 Àmbit d'actuació prioritari de les entitats de base

El Panoràmic ha introduït un altre element d'organització com és la confessió religiosa. El 8% de les entitats del districte participants en l'estudi afirma estar inspirada en valors religiosos, una proporció sensiblement inferior a la que mostra el conjunt de la ciutat -11%-. El catolicisme o l'església catòlica és la confessió que inspira a aquestes entitats.

Gràfic 8 Entitats inspirades en valors religiosos

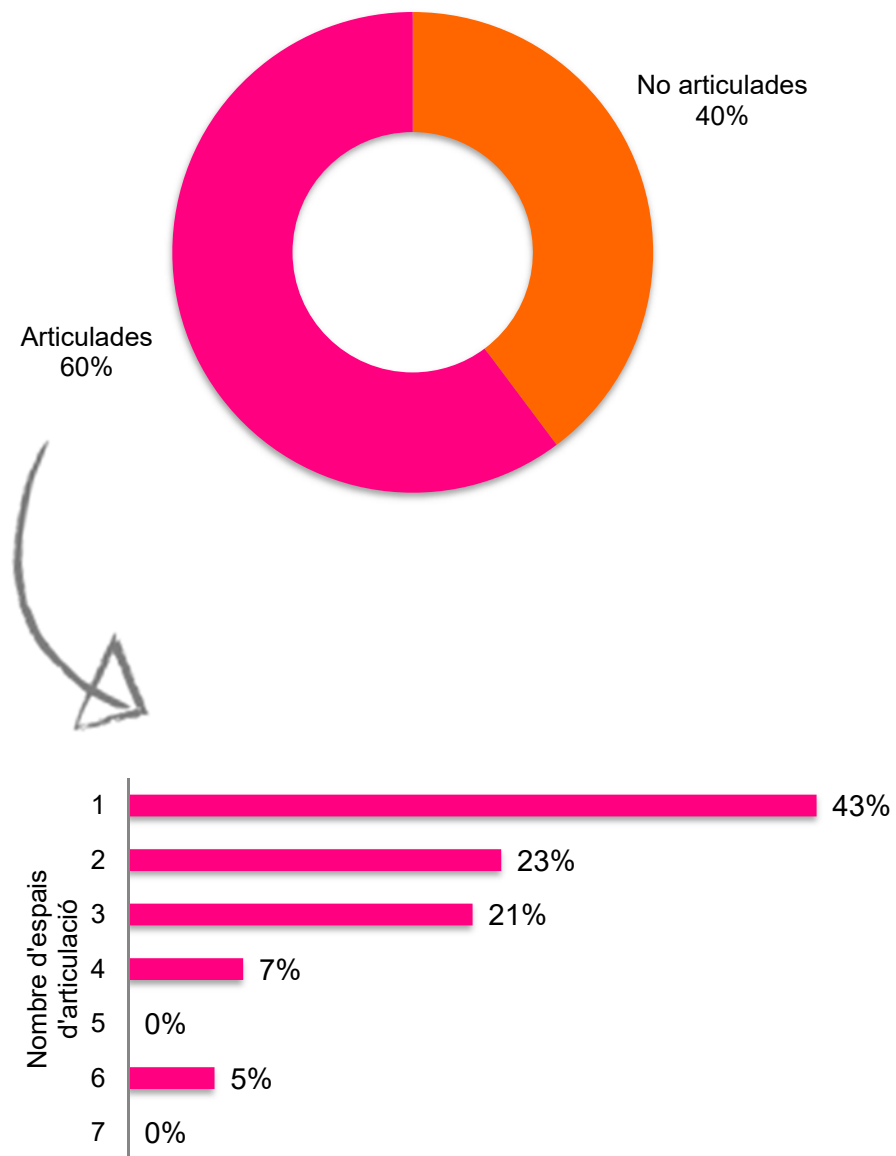

4.4 Articulació

El 60% de les entitats formen part de com a mínim una organització de nivell superior (federacions, plataformes, confederacions, coordinadores, etc.), una proporció set punts inferior de la que es dona en el conjunt de la ciutat. Del total d'entitats del districte, el 56% estan articulades més d'una vegada, molt per sobre del que mostra el conjunt de la ciutat -39%-. De les que estan articulades, un 43% formen part exclusivament d'una organització de segon nivell, gairebé una de cada quatre té representació en dos, el 21% forma part de tres xarxes o plataformes, i el 12% s'articula en 4 o més espais. Aquesta última proporció indica que, si bé al districte hi ha un major nivell d'articulació que en el conjunt de la ciutat, és inferior el percentatge d'organitzacions que s'articulen en 4 o més espais, ja que a Barcelona aquestes representen el 15%.

No hi ha diferències rellevants entre l'articulació de les associacions de base i de la resta d'entitats, però sí en l'articulació múltiple, on les associacions de base mostren una proporció menor -32% i 50% respectivament-. Aquesta diferència també es dona a la ciutat.

Gràfic 9 Articulació de les organitzacions d'Horta-Guinardó i número d'espais d'articulació

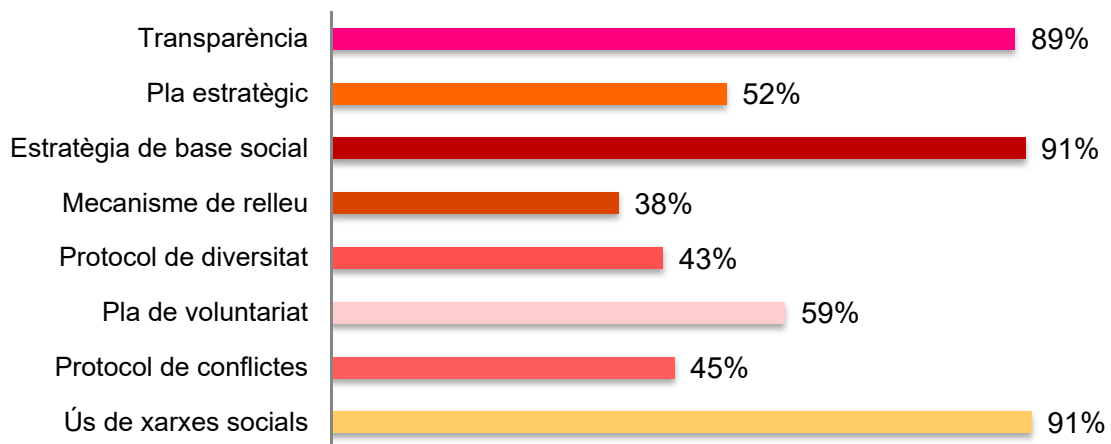
4.5 Instruments i eines associatives

En correspondència amb el conjunt de Barcelona, una gran majoria d'organitzacions consultades del districte d'Horta-Guinardó -89%- realitza alguna actuació de transparència, ja sigui la consulta de manera oberta de documentació com estatuts o memòries, o la possibilitat de consulta d'informació segons el que preveu la llei de transparència (Llei 19/2014). Entre les associacions de base, la proporció d'entitats que realitzen accions de transparència és més elevada que entre la resta d'organitzacions -95% i 71% respectivament-.

El 52% de les organitzacions manifesten disposar d'un document escrit sobre el llarg termini -Pla estratègic- o reflexió sobre el futur de l'organització, una proporció inferior a la de la resta del conjunt de la ciutat -67%-.

La majoria de les organitzacions -91%- manifesta que realitza accions per ampliar la seva base social, una proporció lleugerament per sobre de la que presenta el conjunt de la ciutat -87%-.

Gràfic 10 Eines o instruments de les que es doten i fan servir les organitzacions d'Horta-Guinardó

El 38% de les organitzacions manifesta que disposa d'un mecanisme per escrit per garantir i facilitar el relleu dels i les membres de la Junta Directiva, notablement per sota del que mostra el conjunt de Barcelona -58%-. No es perceben diferències o tendències clares entre les diverses tipologies d'entitats.

El 43% de les organitzacions del districte analitzades, manifesta disposar de criteris de diversitat (sexe, edat, procedència, distribució territorial, etc.) en el funcionament associatiu, una proporció també inferior de la que presenta el conjunt de la ciutat - 59%-. Uns protocols que es donen en menor proporció entre les associacions de base que entre la resta d'organitzacions -36% i 63% respectivament-.

El 59% organitzacions analitzades disposa o aplica un pla de voluntariat, el 63% d'acord o en procés d'adaptació al que preveu la Llei de Voluntariat i Associacionisme (Llei 25/2015). Lleugerament per sota del que es dona al conjunt de Barcelona -64%-. Unes proporcions que s'incrementen en el cas de les organitzacions no considerades associacions de base -67%- i en aquelles que no disposen de persones remunerades - 75%-.

El 45% de les organitzacions del districte analitzades manifesta disposar d'espais o protocols específics per a la gestió de conflictes dins de l'entitat. Una proporció gairebé 10 punts inferior a la del conjunt de la ciutat – 54%-, i que en les associacions de base es mostra lleugerament per sota respecte la resta d'organitzacions -47% i 50% respectivament.

Quasi la totalitat de les entitats del districte -91%- manifesta fer servir activament les xarxes socials (Twitter Facebook, etc.), tot i que si ho controlem per la disponibilitat d'aquestes dades, la proporció es redueix al 47%. I d'aquestes, el 75%, treballen amb més d'una xarxa social. Seguint aquest indicador controlat, les associacions de base mostren un ús menor d'aquest tipus de xarxa respecte la resta d'organitzacions -42% i 83% respectivament- a l'hora que entre les que en fan servir, tot i que les diferències es redueixen quan s'analitza l'ús múltiple d'aquest recurs -71% i 90% respectivament-.

4.6 El suport de Torre Jussana

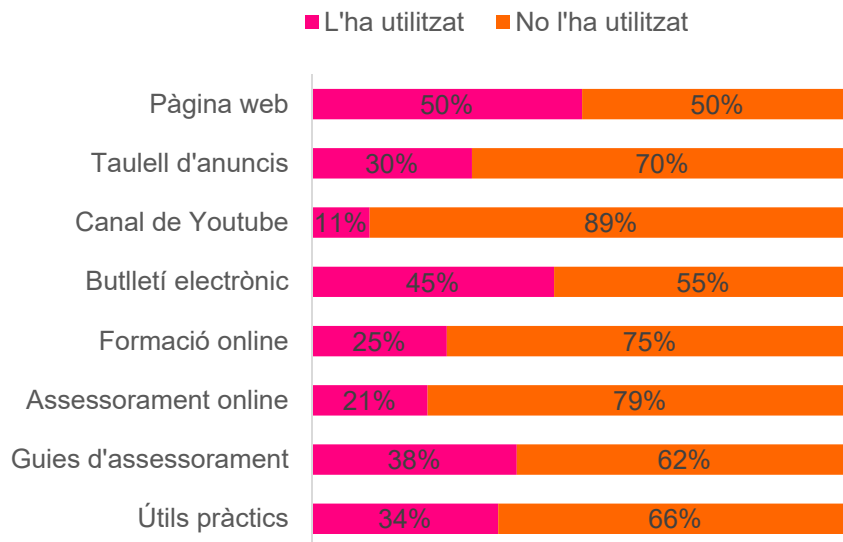
El creixement i la consolidació del món no lucratiu en les darreres dècades ha donat lloc a noves necessitats d'aprenentatge i millora. Des de l'assessorament per crear una entitat fins a les activitats formatives i d'acompanyament són diverses les propostes i recursos que neixen des del propi sector i des de les administracions públiques per enfortir i fer créixer el teixit associatiu. En aquesta línia i en plena

revolució tecnològica s’han desenvolupat diverses eines virtuals que contribueixen a la millora associativa. El Panoràmic ha volgut analitzar les principals recollint l’anàlisi que fan les entitats dels serveis digitals que ofereix Torre Jussana, centre de serveis a les associacions. S’ha preguntat per l’espai web, pel seu butlletí, per les guies d’assessorament consultables al web, pel taulell d’anuncis (on es fan crides de voluntariat, ofertes de feina, etc.), per la col·lecció d’Útils Pràctics, per les formacions i assessoraments online i, per últim, pel canal de Youtube.

Entre els serveis més utilitzats, són l’espai web de Torre Jussana i el seu butlletí electrònic TJ Express -50% i 45% respectivament-. Les guies d’assessorament són emprades pel 38% de les organitzacions analitzades, els útils pràctics pel 34% i el taulell d’anuncis pel 30%.

En tots els casos, les associacions de base fan un ús menor dels recursos de Torre Jussana que la resta d’organitzacions.

Gràfic 11 Ús dels diferents recursos digitals que ofereix Torre Jussana – centre de serveis a les associacions

5. Les persones

Les entitats compten amb persones associades, voluntàries, col·laboradores, etc. En conjunt, tots aquests grups es poden definir com a ciutadania activa que s'implica, a través d'associacions o de grups informals, per aconseguir uns objectius comuns.

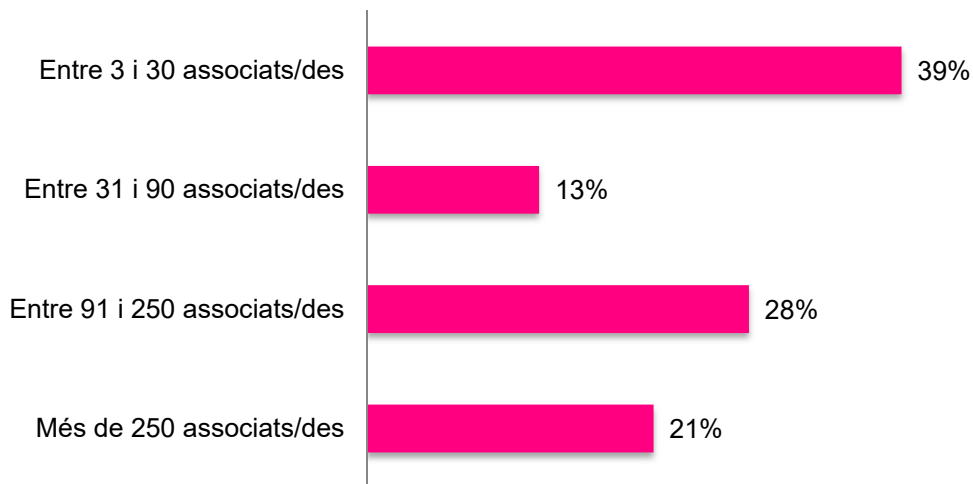
5.1 Persones sòcies

Les persones associades donen sentit al propi model organitzatiu i són l'element indispensable de la vida associativa. El Panoràmic aporta informació sobre aquest col·lectiu. Una de les primeres dades que s'analitzen és la grandària de les associacions en funció de les persones associades que en formen part.

S'han establert 4 grups per analitzar el nombre de persones sòcies de les entitats: d'entre 3 i 30 persones associades, d'entre 31 i 90, d'entre 91 i 250 i de més de 250 (aquests grups s'han establert a partir dels quartils). La distribució per trams mostra una major presència d'entitats d'entre 3 i 30 persones -39%- i d'entre 91 i 250 persones associades -28%-, seguides per les entitats amb més de 250 socis i sòcies -21%-, sent les organitzacions d'entre 31 i 90 associats les que representen una proporció més baixa -13%-. Una relació que no s'allunya excessivament de la que presenta el conjunt de la ciutat, on el 33% de les associacions agrupen entre 3 i 30 persones i la resta de trams mostra una relació força homogènia, representant cada un al voltant del 22%.

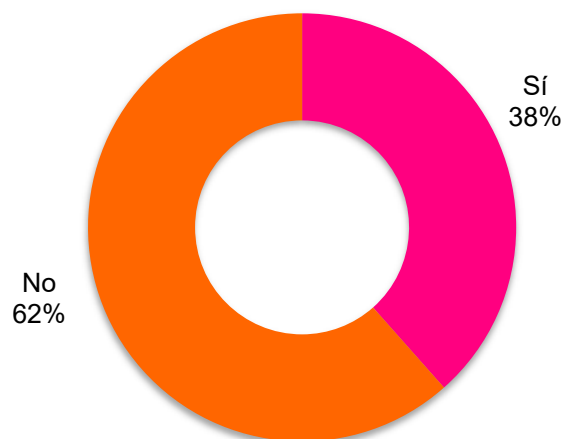
Entre les associacions de base, hi ha un predomini més notable de les organitzacions amb entre 3 i 30 persones sòcies, que representen el 41% del total, mentre que un 18% compta amb més de 250 associats. Per la seva banda, les entitats no considerades de base compten, majoritàriament, amb més de 250 persones sòcies -75%-.

Gràfic 12 Associacions segons el nombre de persones associades (per trams)

El 38% de les organitzacions del districte tenen entre les seves associades, persones amb algun tipus de discapacitat, una proporció lleugerament superior a la que mostra el conjunt de la ciutat -36%-. Les persones amb discapacitat tenen una menor presència entre les associacions de base que entre la resta d'organitzacions -36% i 50%, respectivament-.

Gràfic 13 Entitats que compten amb persones sòcies amb discapacitat

Per tal de poder analitzar com s'impliquen les persones sòcies en el dia a dia de l'organització, s'han establert tres nivells de participació. El nivell A fa referència al grau més alt d'implicació i el C al més baix.

Nivell A

Assistència a les assemblees, participació continuada en les activitats, col·laboració en l'organització d'aquestes, assumpció de responsabilitats en l'associació i, si és el cas, pagament de quota d'associat/da.

Nivell B

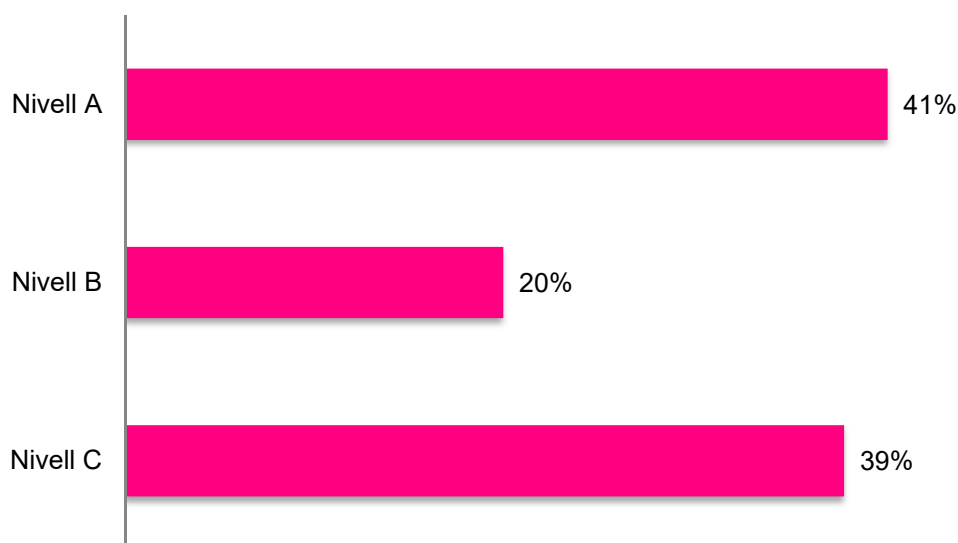
Assistència a les assemblees, participació puntual en les activitats organitzades per l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

Nivell C

Participació puntual en les activitats de l'associació i, si és el cas, pagament de la quota d'associat/da.

A partir dels resultats obtinguts, es pot observar que el nivell d'implicació A és el majoritari -41% del total de persones associades-, amb diferències significatives amb la resta de nivells. -39% nivell C i 20% nivell B-. Una relació diferent a la que mostra el conjunt de Barcelona ciutat, on el volum de persones associades es redueix segons s'incrementa el grau d'implicació: el nivell C representa el 50% de les associades, el nivell B representa el 32% i el nivell A representa el 18%.

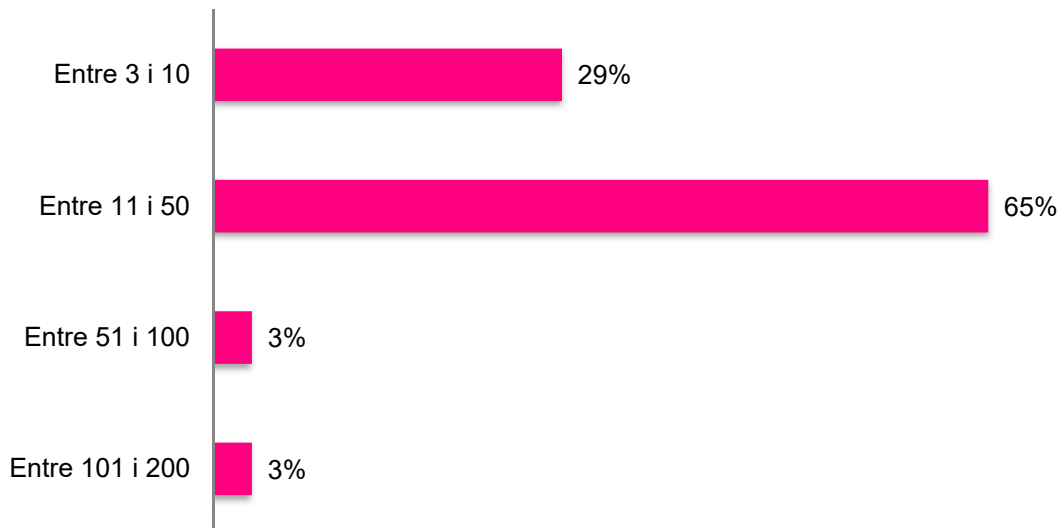
Gràfic 14 Persones associades segons nivells d'implicació

5.2 L'assemblea i la junta directiva

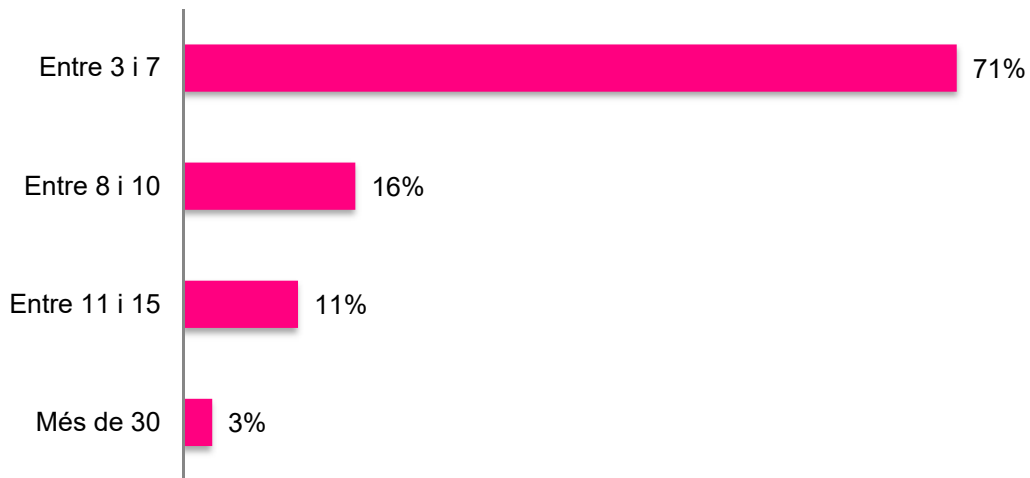
Les associacions compten amb dos òrgans importants: l'assemblea (el màxim òrgan sobirà d'una associació) i la junta directiva (principal òrgan de govern de les associacions). Pel que fa a la participació de les persones associades a l'assemblea, majoritàriament -65%- hi participen entre 11 i 50 associats/des (independentment del nombre de socis/es de l'entitat). Un nivell de participació similar al del conjunt de la ciutat de Barcelona. De mitjana hi participen unes 78 persones; tenint en compte que la mitjana d'associats/des per entitat al districte és de 147 persones.

Gràfic 15 Total persones participants a la darrera assemblea de 2015

D'altra banda, la majoria d'entitats tenen juntes directives formades per entre 3 i 7 persones -71%-, tot i que la moda de persones que formen la junta directiva –xifra més freqüent- es situa en 4 persones. Entre les associacions de base, existeix una major proporció d'organitzacions que compten amb una junta formada per entre 3 i 7 persones -74%-, mentre que aquesta xifra és del 55% en el cas de la resta d'entitats. Per altra banda, no s'observa una relació clara entre el nombre de persones sòcies i el nombre de membres de la junta directiva de les entitats d'Horta-Guinardó, si bé és cert que són les organitzacions amb més de 250 persones associades les que disposen, en alguns casos, de juntes formades per més de 30 persones -13%-.

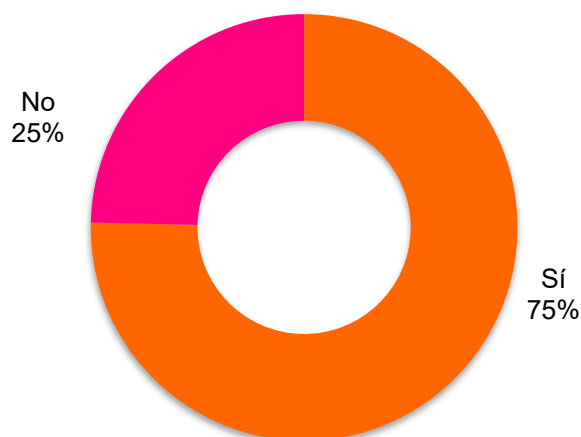
Gràfic 16 Nombre de persones que formen la junta directiva (per trams)

5.3 Persones voluntàries

A banda de les persones associades i dels òrgans de govern, la majoria de les entitats consultades d'Horta-Guinardó compta amb persones voluntàries -75%-, una proporció en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat de Barcelona -79%-. Les associacions de base mostren una presència lleugerament major de persones voluntàries respecte a la resta d'organitzacions analitzades -76% i 70% respectivament-. Les entitats amb més persones associades i les econòmicament més grans tenen una major tendència a comptar amb personal voluntari.

Gràfic 17 Entitats que compten amb persones voluntàries (no socis/es)

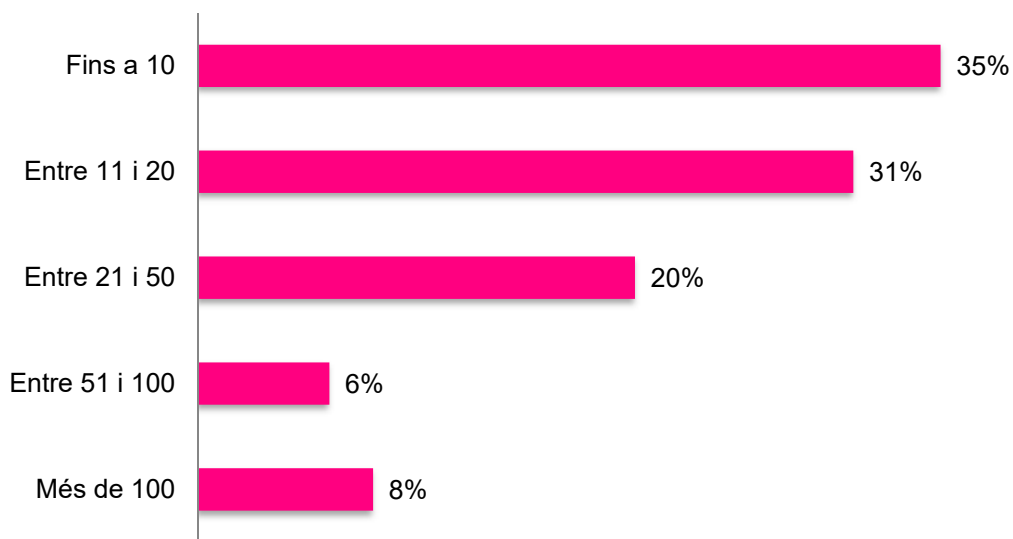

"Tothom és voluntari, l'equip de monitors i monitores és soci de l'esplai, participant de les activitats i principal responsable del funcionament d'aquest".

Extret de les preguntes obertes

Entre aquestes entitats, el més habitual és que comptin amb equips voluntaris d'entre 1 i 10 persones, de fet el 35% del total s'ubica en aquest tram. El 31% de les entitats compta entre 11 i 20 persones voluntàries, i el 20% disposa d'entre 21 i 50 persones. Per últim, el 8% de les entitats del districte compta amb més de 100 persones voluntàries. Una relació amb poques diferències significatives respecte el conjunt de Barcelona. El 69% de les entitats de base compten amb menys de 20 persones voluntàries. Si ens fixem en la resta d'entitats, es pot observar que un 43% disposa d'entre 21 i 50 persones voluntàries. Per la seva banda, les organitzacions amb més associats, les que disposen de personal remunerat i les que compten amb un major volum econòmic, tendeixen a tenir un nombre més elevat de persones voluntàries.

Gràfic 18 Entitats segons el nombre de persones voluntàries no associades

"Són persones que col·laboren desinteressadament en l'assessorament de personal tècnic".

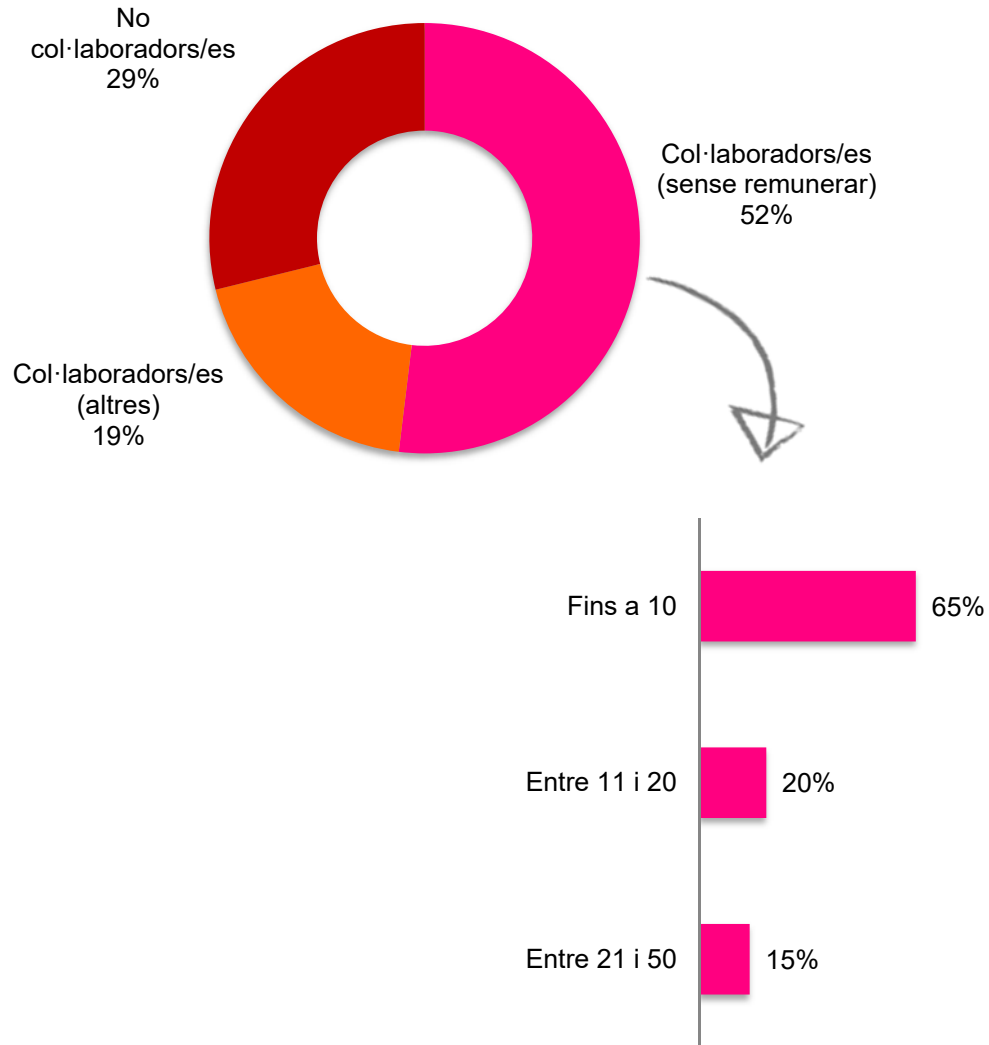
Extret de les preguntes obertes

5.4 Persones col·laboradores

La relació que les persones poden establir amb una organització social és molt diversa, tantes com a voluntats existeixin. Els criteris per analitzar-les poden ser l'estabilitat, l'assumpció de responsabilitats, la capacitat d'incidència, el nivell d'activació o les funcions que es realitzen. En aquest apartat es proposa l'anàlisi de les persones col·laboradores, aquelles que tot i no disposar d'un vincle orgànic amb l'organització, mantenen una relació en la que generen algun tipus d'aportació. De col·laboracions hi ha de molts tipus: persones que col·laboren exclusivament en l'edició d'un projecte concret, que donen un cop de ma de tant en tant, estudiants que fan les seves pràctiques acadèmiques, persones que assessoren, aquelles que fan una aportació econòmica de forma estable sense voler assumir cap responsabilitat orgànica, etc. En aquest sentit, s'ha classificat aquest perfil en tres categories: entitats que no reben aquest tipus de col·laboracions, les que disposen de persones que col·laboren sense rebre cap tipus de remuneració, i les entitats que generen altre tipus de relacions de col·laboració externa.

El 52% de les organitzacions consultades compta amb persones que col·laboren de manera desinteressada, una proporció que en el cas de les associacions de base es dóna en el 49% dels casos, i en la resta de les entitats es dóna en el 64% dels casos. El 19% de les organitzacions disposen de persones que generen altres tipus de col·laboracions. Aquest cas es dóna amb major freqüència en les associacions de base que entre la resta d'entitats -22% i 9% respectivament-. En general, aquest tipus de relació representa a un nombre reduït de persones, al 65% dels casos es tracta d'un volum de fins a 10 persones. Existeix una major proporció d'organitzacions amb persones col·laboradores entre les entitats econòmicament grans.

Gràfic 19 Entitats que compten amb persones col·laboradores

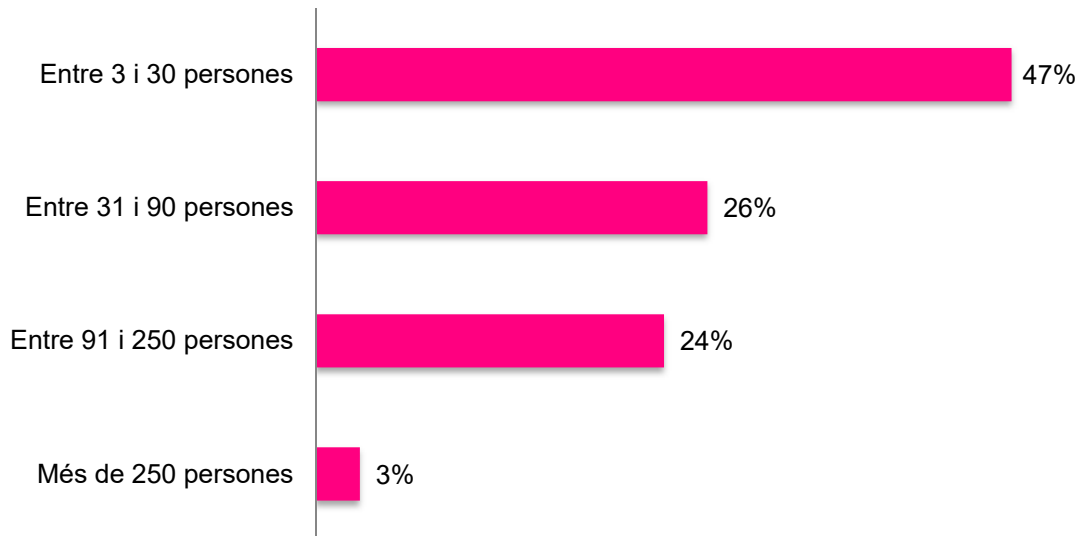

5.5 Persones actives

Les entitats proposen diferents maneres per tal que les persones hi participin: associar-se, col·laborar o realitzar tasques de voluntariat. Contemplant aquesta visió àmplia de la participació s'ha volgut analitzar el volum de persones que es mostren actives a les entitats. Al districte d'Horta-Guinardó, el 47% de les organitzacions consultades disposen d'entre 3 i 30 persones actives, el 26% entre 31 i 90 persones i el 24% entre 91 i 250 persones actives. Únicament el 3% compta amb més de 250

persones actives. Aquestes dades són similars a les que s'observen al conjunt de Barcelona, si bé en aquest àmbit la proporció d'entitats amb més de 250 persones actives és sensiblement superior -12%-.

Gràfic 20 Entitats segons el nombre de persones actives

"Antics membres de l'associació ens ajuden puntualment en activitats".

Extret de les preguntes obertes

5.6 Persones remunerades

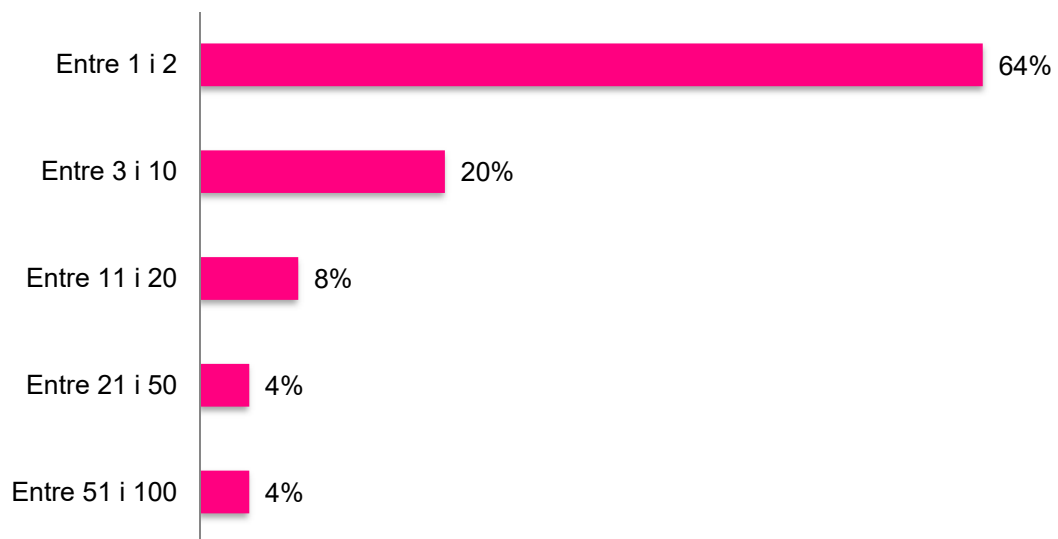
Segons els resultats del Panoràmic, el 58% de les entitats del districte d'Horta-Guinardó compta amb persones remunerades en els seus equips, és a dir, persones que reben una contraprestació econòmica pels serveis aportats. Una proporció força inferior a la del conjunt de la ciutat -81%-. Per altra banda, el 84% de les entitats que disposen de personal remunerat compten amb un equip de professionals reduït -10 persones o menys-. Cal destacar que en el 64% de les entitats analitzades, els equips remunerats estan composts per una o dues persones, representant la categoria més nombrosa. La relació habitual que s'estableix en els equips remunerats és a través d'un contracte laboral -95%-, mentre que la col·laboració autònoma és minoritària -5%-.

Si bé no hi ha diferències destacables entre les associacions de base i la resta d'entitats pel què fa al fet de comptar o no amb persones remunerades, sí que podem observar que les associacions de base disposen d'equips professionals força més reduïts que la resta d'organitzacions.

Gràfic 21 Entitats que compten amb persones remunerades

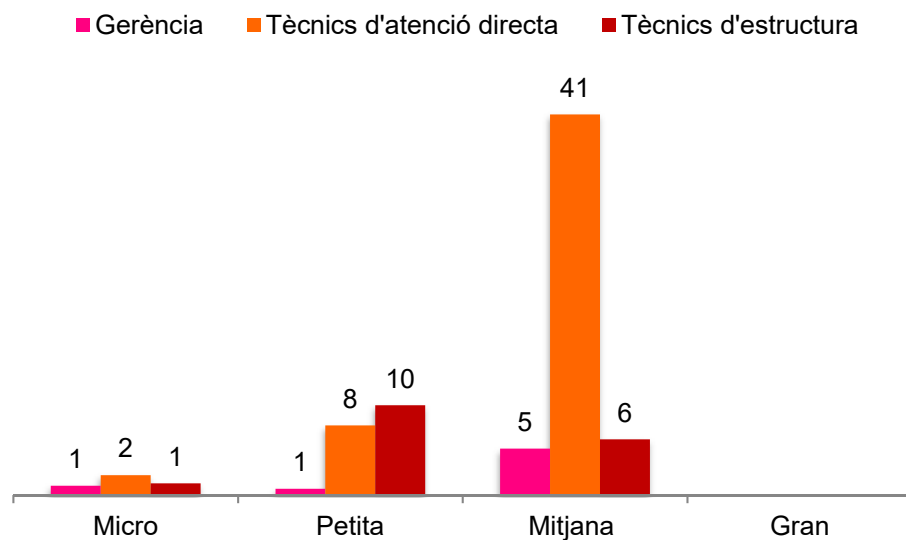

Gràfic 22 Entitats segons el nombre de persones remunerades

Per tal d'aprofundir en els equips remunerats, el Panoràmic recull indicadors sobre les 3 categories laborals. Es tracta de l'atenció directa -lligada a les activitats-, la dedicació a estructura -com són les tasques administratives, de comunicació, etc.- i la gerència o direcció. Atès que hi ha diferències segons el nombre de persones remunerades, s'ha estructurat la informació en quatre grups en funció de la grandària dels equips de persones remunerades¹.

Gràfic 23 Nombre de persones remunerades segons el tipus d'activitat que realitzen

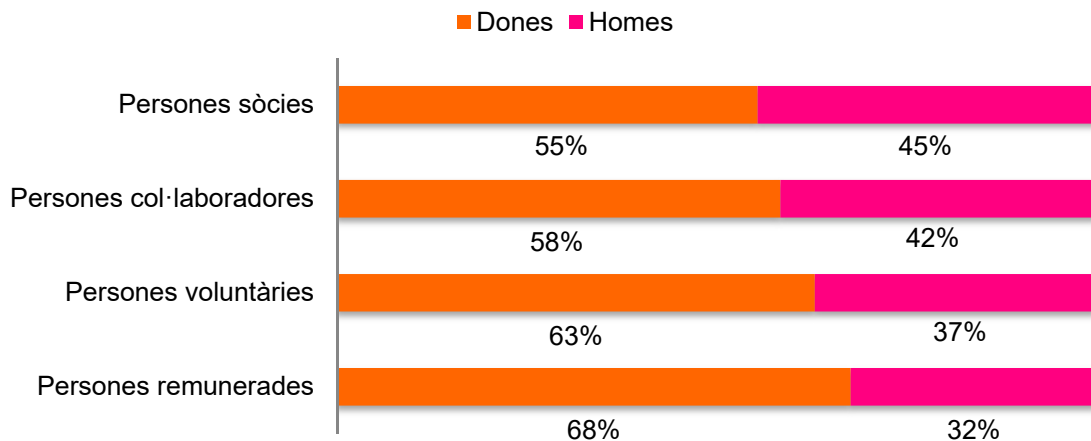
Els resultats assenyalen que la contractació es concentra en les funcions d'atenció directa en el cas de les entitats mitjanes, mentre que entre les entitats petites aquesta es distribueix de manera equitativa entre els tècnics d'estructura - professionals que realitzen les accions que no estan directament vinculades a l'activitat però que són necessàries, com ara les tasques administratives o l'elaboració de projectes- i l'atenció directa. En aquest cas, no comptem amb dades de les organitzacions grans.

¹ Donat l'increment del paper del Tercer Sector en la gestió de serveis públics, al Panoràmic d'aquesta edició hem volgut reflectir aquesta realitat creixent, atorgant la mateixa classificació que es fa servir per analitzar la mida d'una empresa amb ànim de lucre, per l'estudi de les organitzacions sense ànim de lucre que disposen de persones remunerades. En aquest sentit, s'ha classificat a les entitats en quatre categories segons el nombre de persones remunerades: micro -fins a 10-, petita -entre 11 i 49-, mitjana -entre 50 i 250- i grans -més de 250-.

5.7 La participació de dones i homes

El món lucratiu és, en general, un sector feminitzat pel que fa a les persones remunerades, de fet, en el cas d'Horta-Guinardó, el 68% són dones. Una proporció que dista lleugerament del nombre de dones associades, que representen el 55% del total de persones sòcies de les entitats. En el cas de les persones col·laboradores i les voluntàries, segueix existint una major presència de dones -58% i 63% respectivament-. Al districte la presència de la dona en les diferents estructures de participació mostra uns nivells en general més elevats que al conjunt de Barcelona, exceptuant el cas de les persones remunerades, que en el conjunt de les entitats de Barcelona ascendeix fins al 73%.

Gràfic 24 Persones implicades en les entitats per sexe

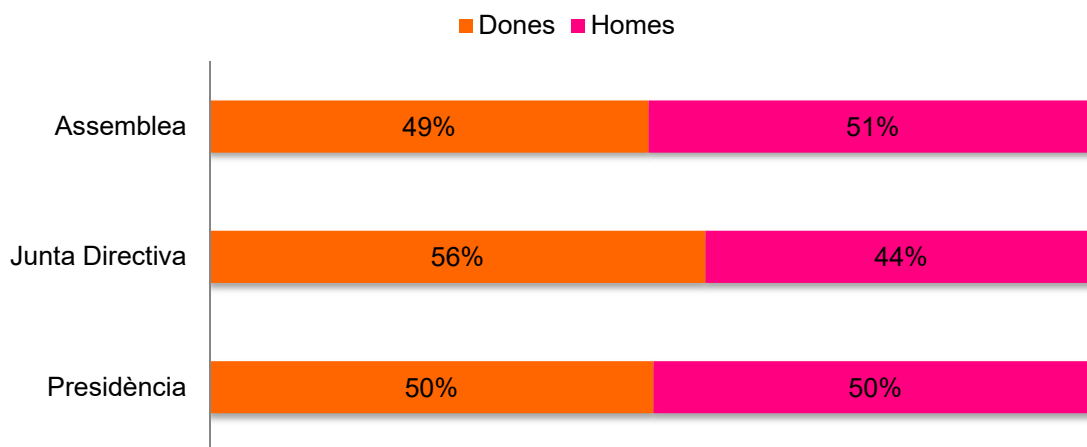

Si bé, com s'acaba d'exposar, el 55% de les persones sòcies de les entitats d'Horta-Guinardó són dones, la representació femenina en les assemblees de les organitzacions és del 49%. Aquesta xifra s'incrementa fins el 56% en el cas dels membres de les juntes directives. Quan es fa referència a la persona que ocupa la presidència de l'entitat, el 50% són dones.

Aquesta tendència és similar a la del conjunt de Barcelona, si bé en aquest cas la proporció de presidències ocupades per dones és lleugerament menor -44%-, així com el percentatge de dones en les juntes directives -48%-.

Es poden apreciar algunes diferències substancials entre les associacions de base i la resta d'entitats, sobretot en l'àmbit de la presidència. En el cas de les associacions de base, un 45% de les presidències són assumides per dones, mentre que aquesta xifra s'incrementa fins el 71% en el cas de la resta d'organitzacions.

Gràfic 25 Persones assistents a la darrera Assemblea, membres de la Junta Directiva i presidència per sexe

"No hi ha una única figura de president. Som un equip de coordinació, però l'òrgan de decisió és consell (format per 13 nois i 9 noies)".

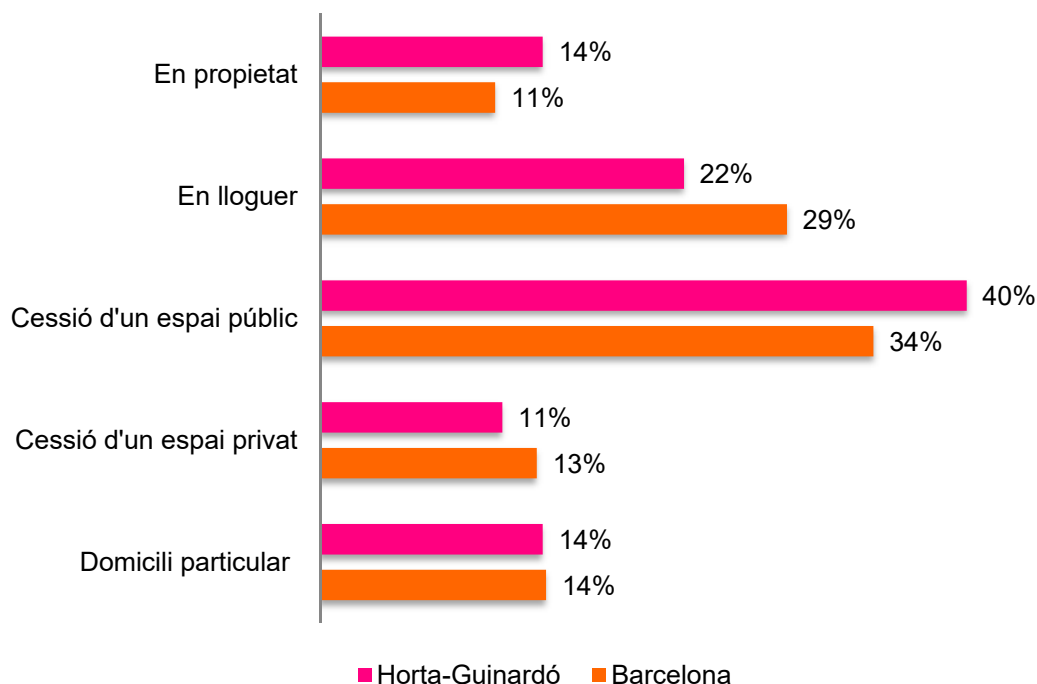
Extret de les preguntes obertes

6. Espais i equipaments

Els espais i equipaments són un dels recursos fonamentals de la vida associativa donat que, en molts casos, són necessaris per al desenvolupament d'activitats. Són també espais de visibilitat i de relació. Un primer element que s'analitza en relació a aquesta qüestió són les seus de les entitats.

La majoria de les entitats consultades d'Horta-Guinardó tenen la seu actual en un espai públic cedit -40%-, i el 22% compta amb un espai llogat. Les seus en propietat representen el 14% del total i les que es troben en domicilis particulars suposen el 14%. Unes proporcions que no s'allunyen excessivament de les que presenta la ciutat de Barcelona en el seu conjunt, si bé en aquest cas hi ha un percentatge menor d'entitats que fan ús d'espais públics cedits i que compten amb una seu en propietat, al mateix temps que s'incrementa la proporció d'organitzacions que utilitzen espais llogats.

Gràfic 26 Situació de la seu actual

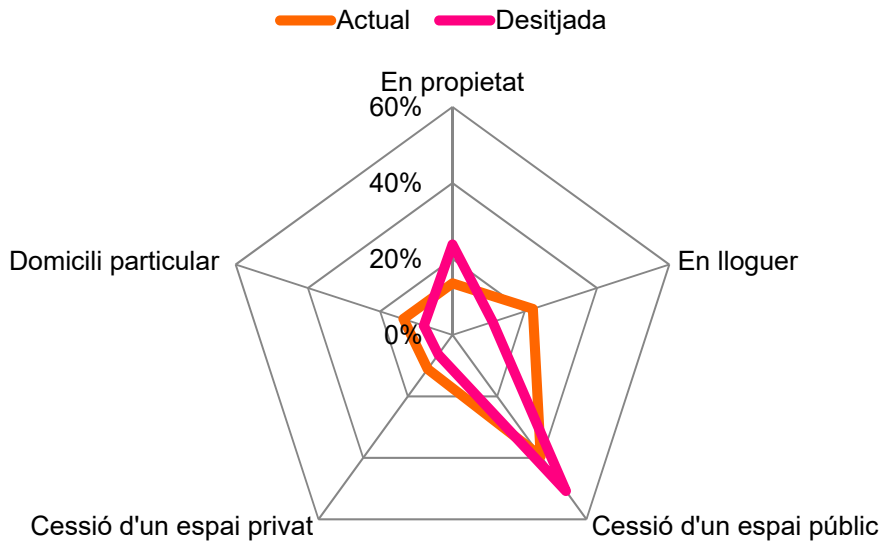

El 30% de les organitzacions que no es consideren associacions de base compten amb un local en propietat, una xifra que disminueix fins l'11% en el cas de les associacions de base. Per altra banda, el 41% d'aquestes últimes tenen la seva seu en espais públics cedits, sent aquesta proporció del 30% en el cas de la resta d'organitzacions. També cal mencionar que les entitats amb més de 250 persones sòcies, amb personal remunerat o amb més volum econòmic, presenten una major tendència a comptar amb una seu en propietat. revisar

L'edat de les organitzacions també mostra una relació amb la titularitat de la seu. Les entitats que disposen de seus en propietat s'incrementen al mateix temps que augmenta la seva antiguitat. La tendència inversa s'aprecia en l'anàlisi d'espais públics en cessió, així com de seus en domicilis particulars. Aquest tipus de seus es redueixen progressivament al mateix temps que s'incrementa l'edat de l'entitat. En el cas de les seus en lloguer, no es mostra cap tendència relacionada amb l'antiguitat de l'organització.

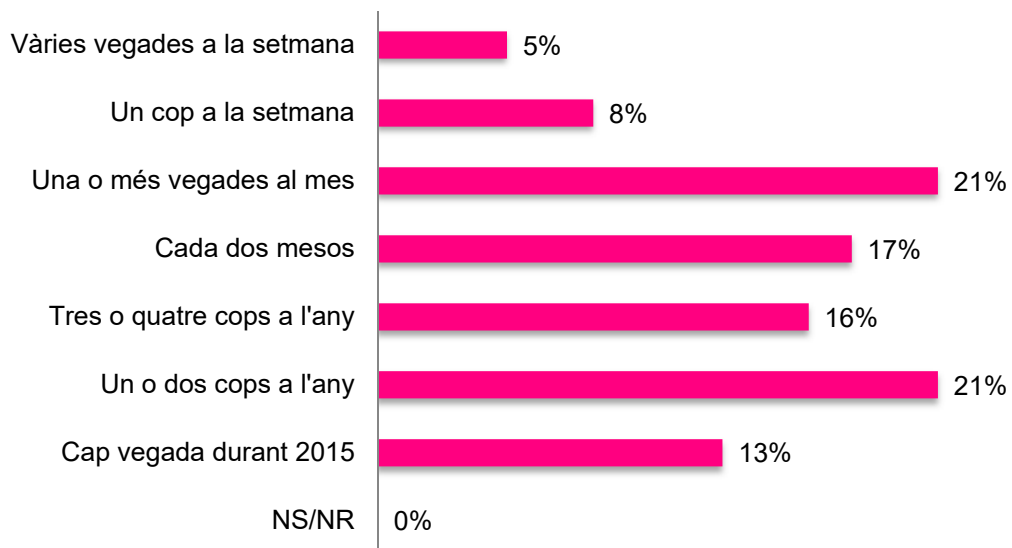
En preguntar a les entitats per l'opció desitjada, s'observa com la cessió d'un espai públic continua mostrant-se com l'opció majoritària, tot i que en aquest cas s'accentua, ja que representaria el 51% de la situació desitjada. En aquest sentit, cal remarcar que el 44% de les entitats manifesten una opció desitjada diferent a l'actual, el 67% de les entitats en seus de lloguer i el 70% de les que la seu es correspon a un domicili particular desitjarien modificar aquesta situació, que de forma majoritària preferien una cessió pública en el 40% i 70% dels casos respectivament.

Gràfic 27 Comparació entre la situació de la seu actual i desitjada

Més enllà dels espais dels quals disposen les entitats, aquestes fan ús dels espais públics oberts de la ciutat amb certa freqüència: el 13% de forma setmanal, i un 21% una o més vegades al mes, que juntament amb l'opció d'un o dos cops l'any -21%- és l'ús més habitual. Cal destacar que hi ha un 13% que no ha utilitzat cap espai públic obert durant l'any 2015.

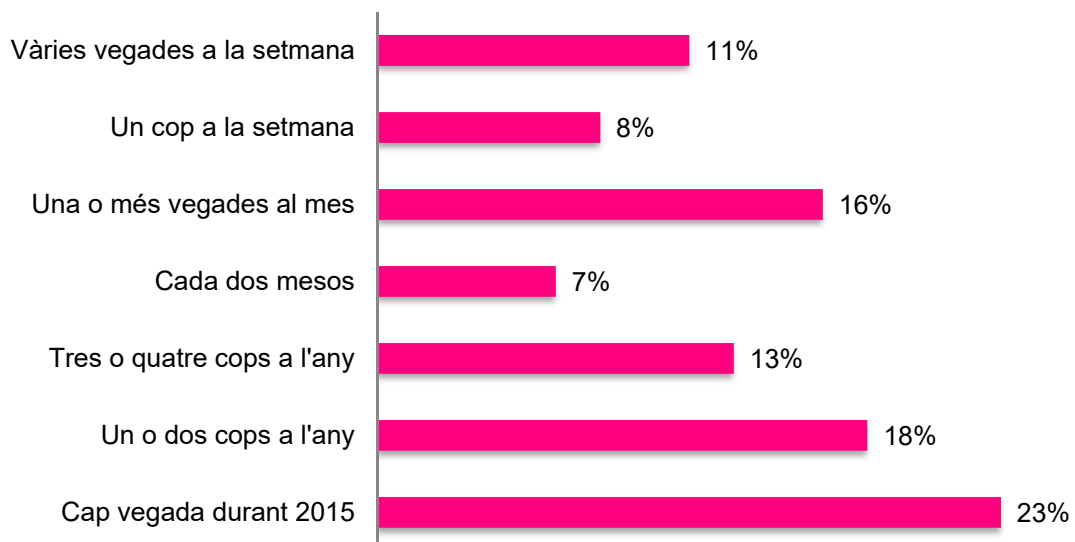
Gràfic 28 Freqüència d'ús dels espais públics oberts

Independentment de la ubicació o el règim de tinença de la seu de l'entitat, en molts casos la realització d'activitats requereix la sol·licitud d'un equipament públic. En aquest cas, el 77% de les entitats del districte han fet ús dels equipaments públics alguna vegada al llarg de l'últim any, 7 punts percentuals per sobre del conjunt de la ciutat. Un 35% en fa un ús habitual -una o més vegades al mes-, i un 20% en fa un ús esporàdic -entre tres i sis cops l'any-. Tenint en compte aquestes dades, es pot afirmar que les entitats d'Horta-Guinardó fan un ús més intensiu dels equipaments públics que les del conjunt de la ciutat, on el 27% en fa un ús habitual i el 25% un ús esporàdic.

Les associacions de base fan un ús lleugerament menor dels equipaments públics, en comparació amb la resta d'entitats analitzades -73% i 80% respectivament-. Per la seva banda, el 60% de les entitats esportives fan un ús habitual dels equipaments públics, mostrant una major proporció que la resta de les organitzacions del districte. Per la seva banda, les entitats sense personal remunerat o les que compten amb un volum econòmic més reduït, tendeixen a fer un major ús dels equipaments públics.

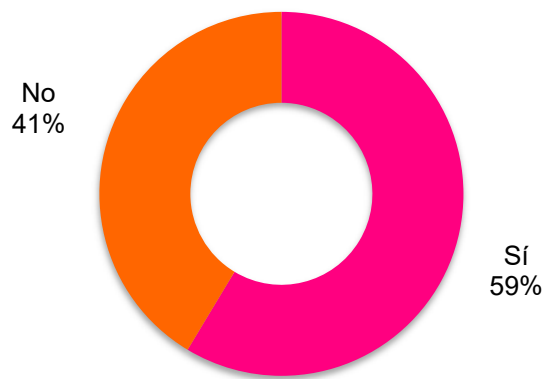
Gràfic 29 Freqüència d'ús dels equipaments públics

Respecte a les seus de les entitats, independentment de la titularitat d'aquest, el 59% de les organitzacions d'Horta-Guinardó manifesta que la seva entitat té adaptats els equipaments per a l'accés de persones amb discapacitat o dificultats de mobilitat. Una proporció que es troba per sota del conjunt de Barcelona, on les entitats amb seus adaptades representen el 67%.

Una proporció que es redueix fins al 40% en el cas de les entitats no considerades associacions de base, i que mostra un increment en el cas de les organitzacions amb més volum econòmic.

Gràfic 30 Adaptació dels equipaments per a les persones amb discapacitat

"[...] és un barri amb una orografia complicada".

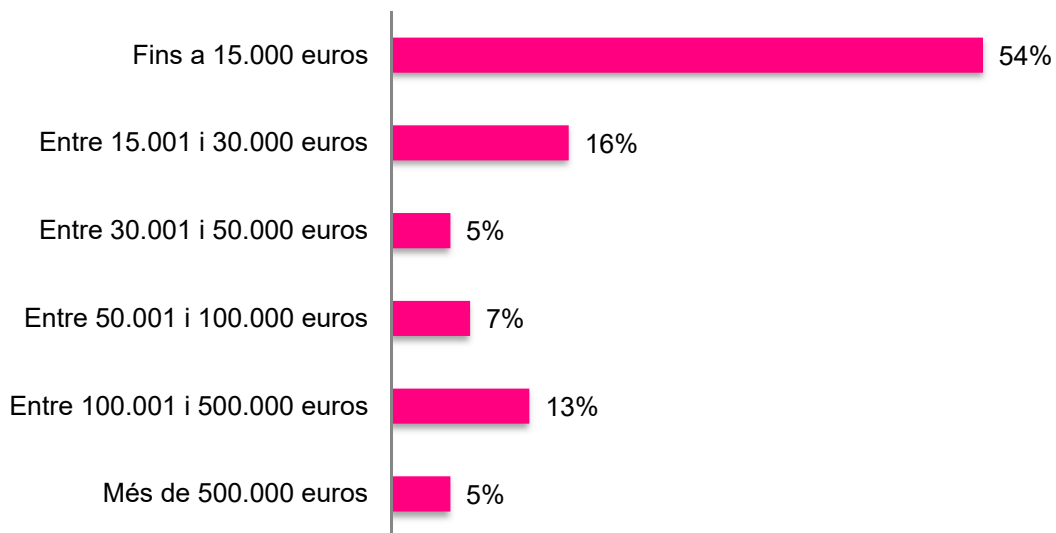
Extret de les preguntes obertes

7. Els recursos econòmics

7.1 Volum d'ingressos i resultats econòmics

En termes generals, les entitats tenen un volum econòmic reduït i acostumen a fer molt amb poc, especialment les organitzacions més petites. A diferència del conjunt de Barcelona on el 39% de les entitats mostren uns ingressos anuals de fins a 15.000 €, al districte d'Horta-Guinardó, el 54% de les entitats compten amb aquest volum d'ingressos. El districte es caracteritza per unes organitzacions amb ingressos relativament baixos. Així doncs, si un 29% de les entitats del conjunt de Barcelona disposen d'uns ingressos anuals superiors als 100.000€, aquesta proporció és únicament del 18% entre les organitzacions del districte. Per contra, el 70% compta amb ingressos que no superen els 30.000€, una proporció d'entitats que en el conjunt de Barcelona és del 50%.

Gràfic 31 Ingressos reals de les entitats d'Horta-Guinardó per trams (exercici 2015)

Si analitzem les xifres d'ingressos i despeses per la mida de les organitzacions², s'observa que a les entitats micro i les petites mostren un petit superàvit, mentre que les organitzacions grans presenten també un balanç positiu que en aquest cas assoleix els 41.404€. Per la seva banda, en el conjunt d'entitats mitjanes hi trobem unes xifres econòmiques deficitàries, presentant un saldo negatiu de 2.012€. tot i mostrar un petit dèficit, les despeses i els ingressos són força similars. En termes generals, el 46% de les entitats del districte han obtingut superàvit, mentre que el 33% ha quadrat els comptes i el 20% ha acabat l'any amb un saldo negatiu. Uns resultats que van en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat.

Taula 1 Ingressos i despeses reals segons grandària de les organitzacions (exercici 2015)

	Ingressos reals	Despeses reals	Saldo
Micro	2.701,65€	2.284,00€	417,65€
Petites	15.159,73€	14.733,65€	426,08€
Mitjanes	75.765,24€	77.777,48€	-2.012,25€
Grans	660.276,38€	618.871,50€	41.404,88€

"L'any 2015 l'associació no ha tingut ingressos i tots els actes que s'han fet no han sigut remunerats."

Extret de les preguntes obertes

7.2 Fonts de finançament

En el cas d'Horta-Guinardó, la principal font de finançament de les entitats són els recursos propis, ja que aquests representen el 54% dels recursos totals. D'altra banda, els recursos provinents de les administracions públiques representen el 32%, i els provinents de fonts privades el 14%. Una relació molt similar a la que es dona al

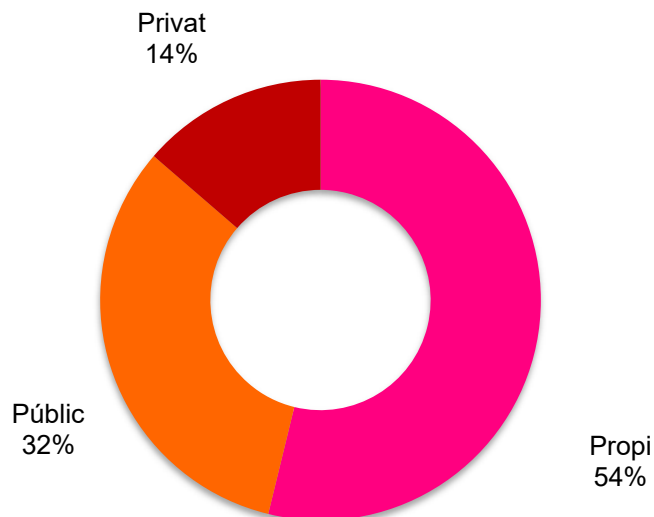
² Categorització realitzada en base als quartils de les despeses del total de les entitats de Barcelona. S'han classificat en quatre grups segons el seu volum de despesa: micro (menys de 5.000€), petites (entre 5.001€ i 29.170€), mitjanes (entre 29.171€ i 150.00€) i grans (més de 150.001€).

conjunt de la ciutat de Barcelona, on la principal font de finançament es correspon als recursos propis -55%-, seguida de les fonts públiques -32%- i les privades -13%-.

A les associacions de base, la proporció de finançament propi s'incrementa fins al 57%, mentre que el finançament privat es redueix fins el 12%. A la resta d'organitzacions analitzades, el finançament propi representa el 39% i el privat augmenta fins al 23%. També es pot percebre una diferència de gairebé 10 punts entre el finançament públic de les associacions de base i de la resta d'organitzacions - 31% i 38% respectivament-.

Les entitats sense personal remunerat compten amb una major proporció de finançament propi, mentre que les que disposen de professionals remunerats tenen al finançament públic com a principal font de recursos econòmics.

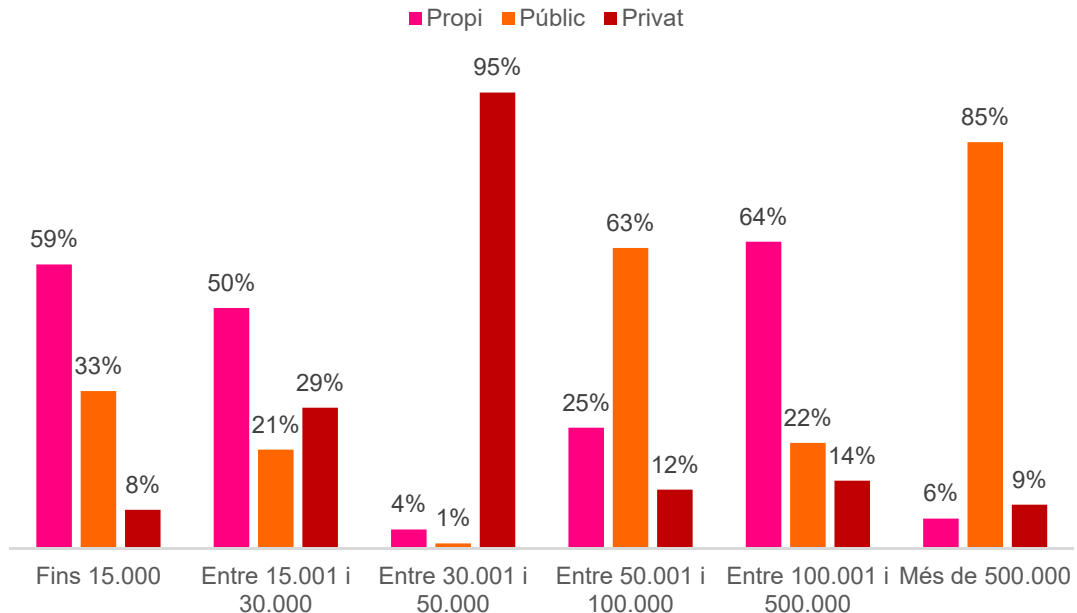
Gràfic 32 Ingressos de l'any 2015 per fonts de procedència

Si s'analitza les fonts de finançaments segons el volum econòmic de les organitzacions -en base al seu nivell d'ingressos-, no s'aprecia una tendència clara com la que es dona al conjunt de la ciutat de Barcelona. Els resultats mostren com el finançament propi arriba al seu màxim -64% del pressupost anual- entre les organitzacions amb ingressos d'entre 100.001€ i 500.000€. El finançament públic, en canvi, destaca significativament en organitzacions amb pressupostos que superen el mig milió d'euros -85%-, i el privat és especialment rellevant entre aquelles entitats amb un volum econòmic de 30.001€ a 50.000€.

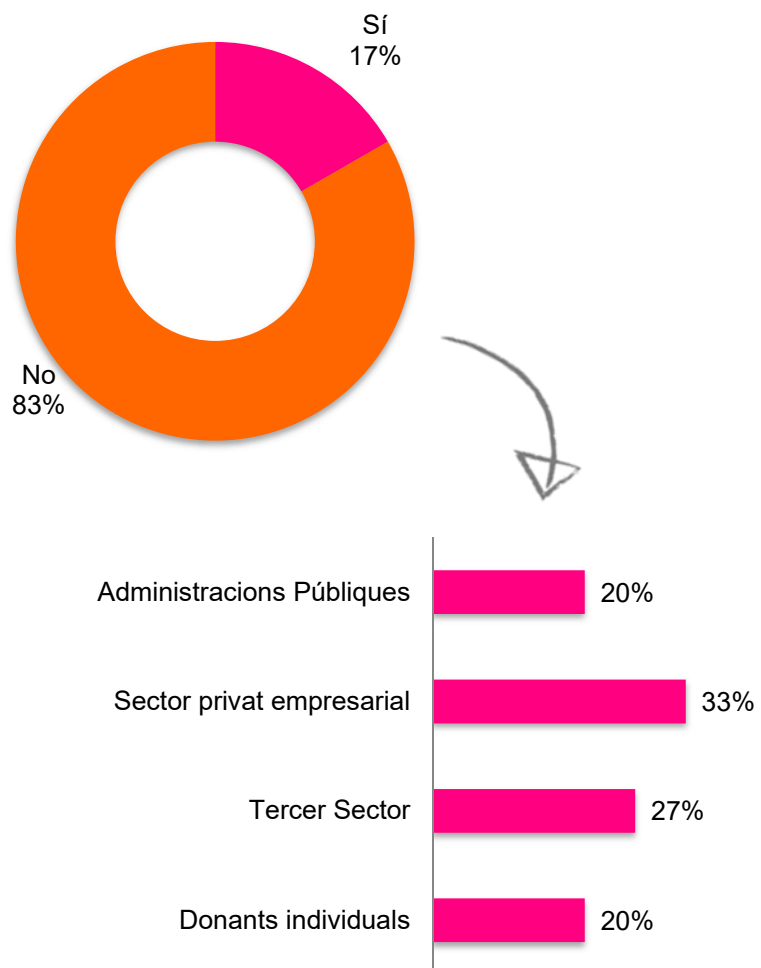
A nivell de ciutat, aquestes diferències mostren una clara relació entre volum econòmic i accés a fonts d'ingressos. L'increment del volum econòmic mostra tendències divergents segons si la font de finançament és pública -creix- o es tracta de finançament propi -decreix-.

Gràfic 33 Procedència de les fonts de finançament per trams de volum econòmic

Per altra banda, a Horta-Guinardó, el 17% de les organitzacions consultades reben aportacions 'en espècies' com béns i serveis no monetaris, de les quals la majoria provenen del sector empresarial -33%-, seguit del Tercer Sector -27%-. Unes aportacions que en el cas de les entitats d'aquest districte es reben en una proporció molt menor que al conjunt de la ciutat, on les entitats que reben aquest tipus de recurs representen el 34%. També varia la relació respecte el donants, ja que en el conjunt de la ciutat les administracions públiques i els donants individuals tenen un pes superior que el Tercer Sector en aquest àmbit.

Gràfic 34 Entitats que reben aportacions 'en espècies' i procedència d'aquestes

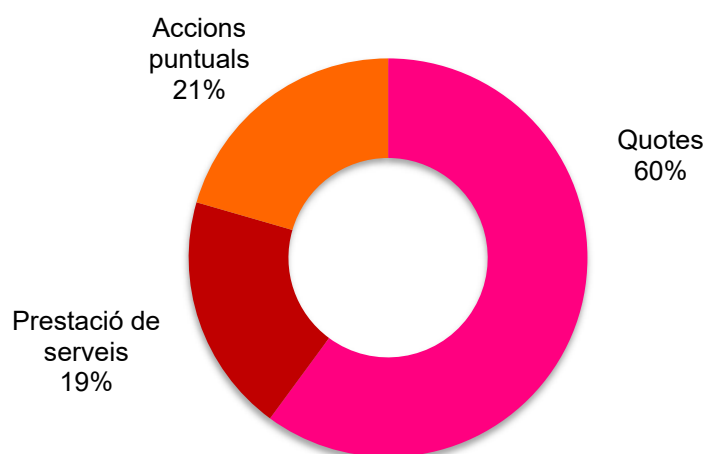

Les associacions de base mostren una menor proporció en la recepció d'aquest tipus d'aportacions respecte a la resta d'organitzacions -15% i 29% respectivament-. Per altra banda, es percep una relació entre el volum econòmic de les entitats i les aportacions en espècies, on són les entitats més grans les que en major proporció reben aquesta mena de recursos.

Gran part del finançament propi de les organitzacions d'Horta-Guinardó es correspon a les quotes de les persones associades -60%-, seguit de la realització d'accions puntuals -21%- i de la prestació de serveis -19%-. Una relació amb algunes diferències respecte el conjunt de la ciutat de Barcelona, on el finançament per quotes representa el 51% del finançament propi, la prestació de serveis el 31% i les accions puntuals el 18%.

Si es fa referència a les associacions de base, cal dir que les quotes dels socis representen el 62% dels recursos propis d'aquestes, una xifra que es redueix fins el 44% entre la resta d'organitzacions.

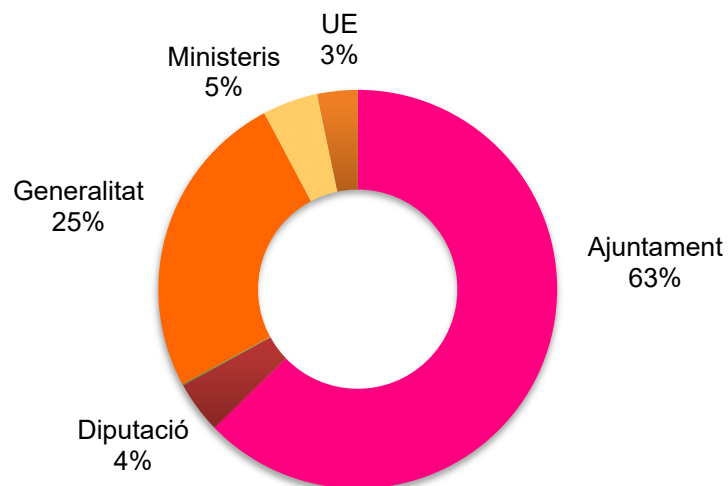
Gràfic 35 Distribució per tipologies del finançament propi

Respecte al finançament públic, en la seva majoria prové de l'Ajuntament -63%- seguit de la Generalitat -25%-. El finançament provinent de la resta de nivells de l'administració representa el 12% del total. Aquesta relació no dista excessivament de la que mostra el conjunt de les entitats de la ciutat de Barcelona, on el finançament per part de l'Ajuntament mostra un pes major -59%- i el que prové de la Generalitat es redueix fins al 29%. La font de finançament públic varia segons es tracti d'associacions de base o de la resta d'organitzacions. Així, a les associacions de base, els ingressos provinents de l'Ajuntament representen el 66%, i els provinents de la Generalitat el 33% de les fonts públiques. A la resta d'organitzacions la principal font de finançament públic correspon a la Generalitat -54%-, seguida de l'Ajuntament -39%-.

Per altra banda, l'aportació econòmica de l'Ajuntament compta amb més pes entre les entitats econòmicament petites –el 86% del finançament públic de les micro prové de l'Ajuntament-, mentre que entre les entitats grans la principal font de finançament públic és la Generalitat -66%-.

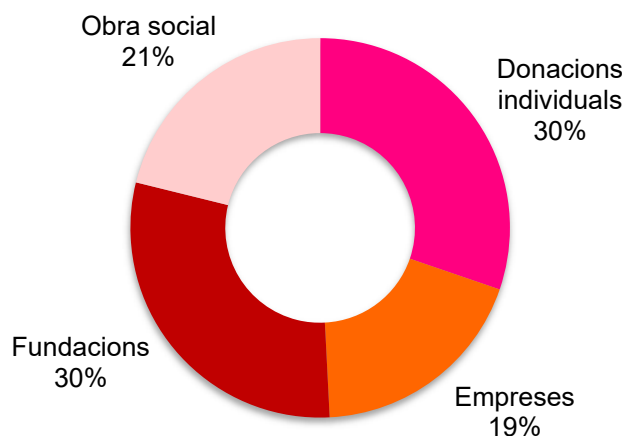
Gràfic 36 Distribució per tipologies del finançament públic

Respecte al finançament privat, en el cas de les entitats d'Horta-Guinardó, aquest es reparteix de manera força equitativa entre les diverses fonts. Així doncs, les donacions individuals constitueixen el 30% del finançament privat, de la mateixa manera que els recursos proporcionats per les fundacions. Per la seva banda, les obres socials compten amb un pes del 21% i les empreses del 19%.

Si es comparen les associacions de base amb la resta d'organitzacions, es mostren diferències significatives. A les primeres predomina les donacions individuals -35%- mentre que en les altres entitats el 33% del finançament privat s'obté de les obres socials.

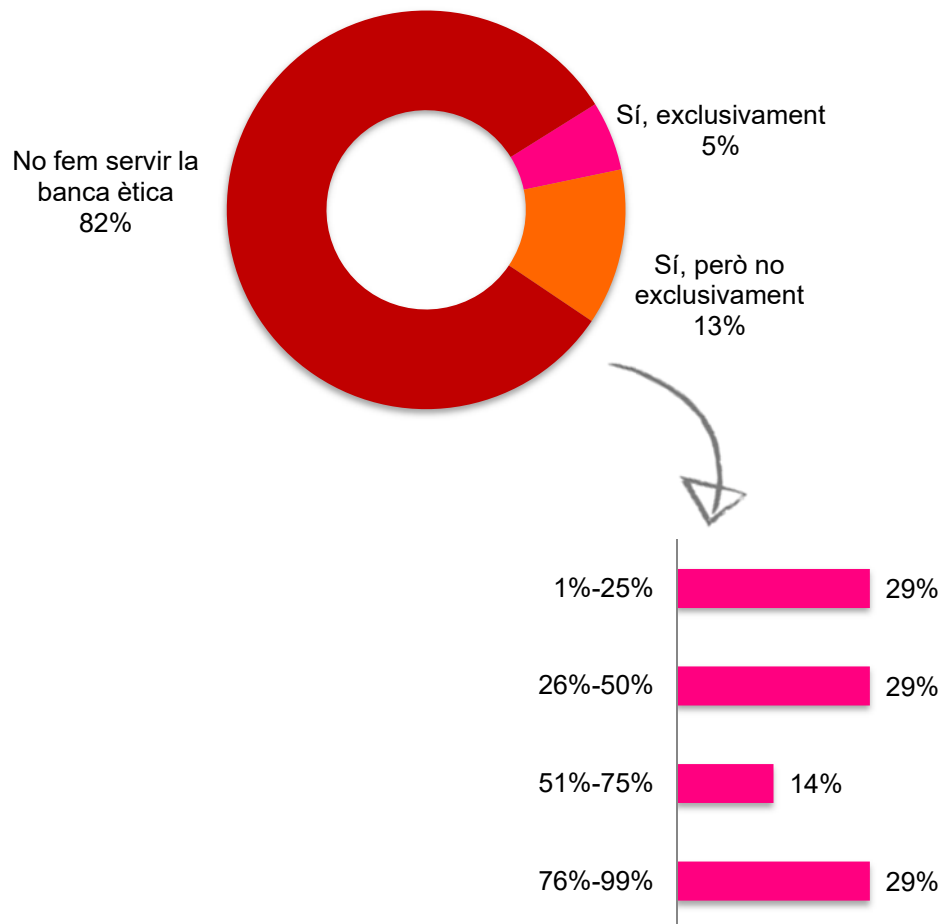
Gràfic 37 Distribució per tipologies del finançament privat

7.3 Banca ètica

La banca ètica està formada per un conjunt d'entitats financeres que prioritzen principis com la solidaritat, la cooperació i la sostenibilitat per sobre de la rendibilitat. En els darrers anys s'ha estès el seu ús en el conjunt de la societat. Pel que fa a les organitzacions consultades d'Horta-Guinardó, el 18% la fan servir en la gestió dels recursos de l'organització, el 5% en exclusivitat i el 13% combinant-la amb d'altres tipus d'entitats bancàries. Una proporció molt semblant a la que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona -21%, 6% i 15% respectivament-.

Gràfic 38 Ús de la banca ètica per a la gestió dels recursos econòmics de l'associació i % de recursos gestionats

Entre aquelles organitzacions que fan servir la banca ètica, representant el 58% les entitats que gestionen menys de la meitat dels seus recursos a través d'aquest tipus de servei. A nivell de ciutat un 56% dels usuaris de la banca ètica també hi gestionen el 50% o menys dels seus recursos.

8. Reptes de futur

L'últim apartat de l'informe fa referència als reptes de futur que les entitats consideren més importants. En el dia a dia, les entitats han de gestionar les situacions i possibles dificultats que es poden donar tant en relació a l'activitat com a la gestió organitzativa. En el qüestionari del Panoràmic s'han incorporat una sèrie de temes que habitualment preocupen a les organitzacions com són la base social, la comunicació, el finançament, etc. I que de fet ja van ser identificats en la primera edició del Panoràmic. En aquesta edició, s'ha demanat a les entitats que els endrecin per ordre de prioritats.

Els temes que preocupen les entitats en el seu dia a dia són, per ordre de prioritats, ampliar la base social, assolir els objectius missionals i millorar la comunicació i la difusió. Una prioritització molt similar a la del conjunt de Barcelona, si bé en aquest cas l'assoliment dels objectius missionals es troba en tercera posició, i la millora de la comunicació i difusió en segona.

En el cas de les associacions de base, l'ampliació de la seva base es considera la primera prioritats, seguida de la millora de la comunicació i la difusió. En el cas de la resta d'organitzacions, la primera prioritats és l'assoliment dels objectius missionals, i la segona la millora de la gestió interna de l'entitat.

Infografia 2 Prioritats de les organitzacions en el seu dia a dia

- 1** Ampliar la base social
- 2** Assolir els objectius missionals
- 3** Millorar la comunicació i difusió
- 4** Millorar la gestió interna de l'entitat
- 5** Diversificar les fonts de finançament
- 6** Relleus en la junta directiva/òrgans de govern
- 7** Disposar de locals i espais
- 8** Millorar les relacions amb les Administracions Públiques
- 9** Altres

Les organitzacions consultades del districte d'Horta-Guinardó identifiquen com a principals reptes del món associatiu l'ampliació de la base social, la consolidació del finançament i el reconeixement social i de les administracions. Cal destacar que aquests reptes fan referència al conjunt del món no lucratiu i no en el cas individual de cada entitat. Les prioritats assenyalades coincideixen en gran mesura amb les del conjunt de Barcelona, si bé en alguns casos l'ordre varia lleugerament.

Infografia 3 Reptes del conjunt d'entitats d'Horta-Guinardó

- 1** Ampliació i implicació de la base social
- 2** Consolidar el finançament
- 3** Reconeixement social i de les administracions públiques
- 4** Desenvolupament d'un model propi de fiscalitat
- 5** Treball en xarxa i col·laboració amb diferents agents socials
- 6** Creació d'una agència de comunicació associativa
- 7** Creació d'una agència de mecenatge
- 8** Millora del treball d'incidència política
- 9** Extensió del codi ètic de les Associacions a l'àmbit català
- 10** Modificació del reglament d'espectacles públics i activitats recreatives
- 11** Altres

"Creiem que és molt important que el certificat d'Utilitat Pública ho gestioni la Generalitat de Catalunya, en compte de fer la gestió a través del Ministerio de Hacienda".

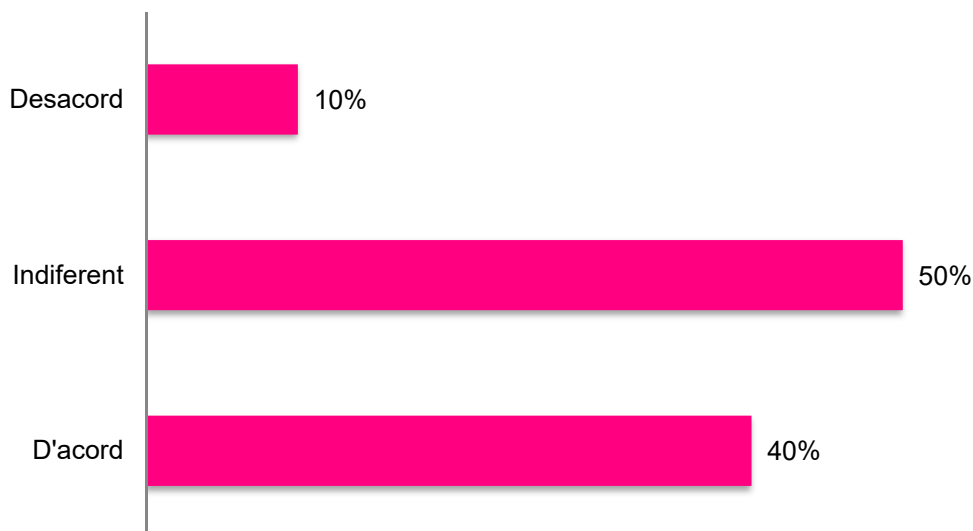
Extret de les preguntes obertes

"S'ha de continuar fomentant la perspectiva de gènere en el món associatiu".

Extret de les preguntes obertes

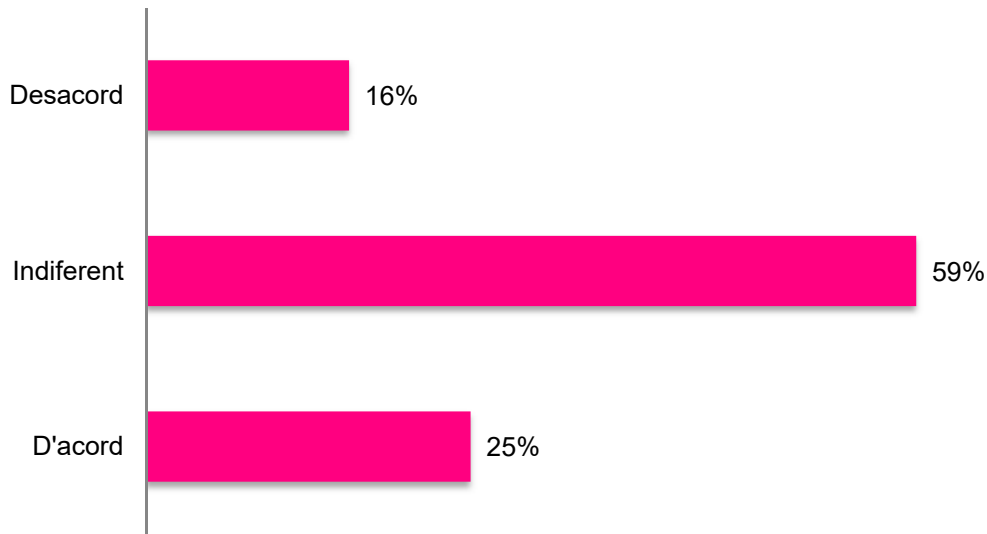
Per altra banda, en aquesta edició del Panoràmic s'han fet una sèrie de preguntes d'opinió en les quals es demanava el grau d'acord amb diferents afirmacions. En primer lloc s'ha preguntat si el canvi de denominació de la “Mostra d'associacions” de les festes de la Mercè per “l'Associa't a la Festa” ha estat positiu. En la majoria dels casos, les entitats es manifesten indiferents davant d'aquest canvi -50%- seguides de les que es posicionen favorablement -40%-. Una posició relativament semblant a la que mostra el conjunt de la ciutat de Barcelona, on el 42% de les organitzacions es mostren favorables al canvi, una proporció també del 42% es mostren indiferents.

Gràfic 39 Grau d'acord amb la següent afirmació: “El canvi de la “Mostra d'associacions” de les festes de la Mercè per “l'Associa't a la Festa ha estat positiu””

D'altra banda, també s'ha preguntat si les entitats consideren que d'ençà de les darreres eleccions municipals, la seva relació i interlocució amb el consistori ha millorat. En el cas d'Horta-Guinardó, el 59% de les organitzacions consultades es mostren indiferents, i el 25% es mostren d'acord amb l'afirmació. En el cas de les entitats que no són considerades associacions de base, un 50% es manifesta s favor d'aquesta afirmació, una xifra molt superior a la que presenten les associacions de base -19%-.

Gràfic 40 Grau d'acord amb la següent afirmació: “D'ençà de les darreres eleccions municipals, la nostra relació i interlocució amb el consistori ha millorat.”

També s'ha preguntat si les entitats creuen que les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions. En aquest cas, el 97% de les organitzacions consultades del districte es manifesten d'acord amb aquesta afirmació, sense que hi hagi diferències significatives entre les associacions de base i la resta d'organitzacions, i en la mateixa línia que al conjunt de la ciutat de Barcelona.

Gràfic 41 Grau d'acord amb la següent afirmació: “Les administracions públiques haurien de reconèixer en els reglaments de participació ciutadana els processos participatius impulsats per la mateixa ciutadania i les associacions.”

Per últim, s'ha preguntat l'opinió sobre si es considera que l'oferta formativa adreçada a les entitats i a la base social és l'adequada tant en continguts com en formats. En aquest cas, el 54% de les organitzacions d'Horta-Guinardó es posicionen favorablement, el 42% manifesta indiferència i el 4% estan en desacord. El suport a aquesta afirmació s'incrementa a les associacions de base -60%- respecte a la resta d'organitzacions, on és del 33%. Al conjunt de la ciutat de Barcelona, s'incrementa lleugerament la proporció d'entitats que es mostren en a favor d'aquesta afirmació -46%-.

Gràfic 42 Grau d'acord amb la següent afirmació: "L'oferta formativa adreçada a les entitats i a la seva base social és l'adequada tant en continguts com en formats"

9. Annexos

9.1 Fitxa tècnica

- Autor/es: Fidel Gonzalez Josep Mañé i Hungria Panadero
- Tipus d'estudi: quantitatiu
- Àmbit: districte d'Horta-Guinardó de la ciutat de Barcelona
- Univers: organitzacions sense ànim de lucre
- Marc: organitzacions sense ànim de lucre amb possibilitat de contacte
- Dimensió de la mostra: 92
- Nivell d'error: per un nivell de confiança del 95,5% i en situació de màxima indeterminació ($p=q=0,5$) el error màxim és del $\pm 9,0\%$.
- Recollida de respostes: de setembre a desembre de 2016.
- Recollida d'informació: aplicació professional per a la recollida de respostes a través de qüestionari online amb preguntes tancades, obertes i semiobertes. També qüestionari en plantilla de documents i qüestionari breu.
- Tractament de les dades: depuració de dades, càlcul i recodificació de variables.
- Anàlisi: estadística descriptiva, estadística no paramètrica i tècniques de mostreig.
- Dades de referència: l'any de referència és 2015 donat que és el darrer any tancat en el moment d'iniciar el treball de camp.

9.2 Entitats impulsores

Coordinació

El Consell d'Associacions de Barcelona (CAB) és la plataforma d'associacions de la ciutat. La seva missió és treballar per al desenvolupament de l'associacionisme i dels seus valors a Barcelona, tot construint un espai de participació, vertebració – territorial i sectorial- i d'interlocució d'organitzacions interessades en l'associacionisme. El CAB ha estat l'impulsor dels dos congressos d'associacionisme celebrats a la ciutat.

Impulsat conjuntament amb:

L'Observatori del Tercer Sector (OTS) és un centre de recerca especialitzat en el tercer sector, independent i sense ànim de lucre, que té per objectiu aprofundir i incrementar el coneixement d'aquest sector i treballar per a la millora del funcionament de les organitzacions no lucratives. L'OTS ha realitzat estudis de referència que han contribuït a la millora del tercer sector i a donar visibilitat social.

La Fundació Francesc Ferrer i Guàrdia és una entitat sense afany de lucre que treballa en els àmbits de la joventut, l'educació, la participació democràtica, la ciutadania i les polítiques públiques en general. Genera coneixement des de la investigació social aplicada, aportant propostes estratègiques i assessoraments a les administracions públiques i a les entitats.

La Fundació Pere Tarrés, amb més de 50 anys d'existència, és una organització no lucrativa d'acció social i educativa, dedicada a la promoció de l'educació en el temps lliure, el voluntariat, la millora de la intervenció social i l'enfortiment del teixit associatiu. Amb el temps la seva acció s'ha ampliat a altres àmbits de l'acció social com ara la formació, la recerca i la gestió.

L'Obra Social “la Caixa” té per missió contribuir al progrés de les persones i la societat amb especial incidència en els col·lectius més vulnerables, ja sigui a través de programes propis, aliances estratègiques o col·laboracions, mitjançant actuacions eficients, innovadores, avaluables i susceptibles de ser transferides a altres entitats.

9.3 Fonts consultades

Ajuntament de Barcelona. Districte a districte. Història dels districtes.

Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística. Observatori de districtes.

Corts, S.;Montaña, O., Torra, R. (2012) *Segon Congrés d'Associacions de Barcelona. Memòria 2010-2011*. Barcelona. Consell d'Associacions de Barcelona.

Llei 25/2015 del 30 de juliol, del voluntariat i del foment de l'associacionisme. COGC 6930, 07/08/2015.

Informes Panoràmic 2014 i 2015. www.elpanoramic.org

Agraïments

Gràcies a totes les entitats participants per fer possible aquesta recerca i col·laborar així en l'enfortiment del món no lucratiu. Gràcies també a les federacions implicades en el Panoràmic per donar empenta a la recollida de respostes i per les aportacions en el disseny del qüestionari.

El projecte no hauria estat possible sense el treball de totes les persones de l'equip del Panoràmic així com del suport de les institucions i administracions públiques.

Gràcies a tots i totes!